

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSÁRA:

Egész évre . . . 12 kor.
Félévre . . . 6 "
Negyedévre . . . 3 "

Bérmentelen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adnak vissza.

Egyes szám ára 30 fill.

A nyiltérben minden garmond sor díja 40 fill.

HIRDETÉS DÍJJA

hivatalos hirdetéseké: Minden szó után 2 fill.

Petitnél nagyobb, avagy díszbetűvel, vagy körrel ellátott hirdetésekért termétek szerint minden négyzet centim. után 6 fill. számítatik. Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és példaküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Korszakos irodalmi vállalat.

— „Magyar Remekírók” —

Régen várt és régóta óhajtott irodalmi vállalkozásról adtunk hírt ma egy hónapos számunkban a t. olvasónak. Hogy ma ismét szólunk róla s pedig lapunk főhelyén újra, igazán szükséges; mert az az irodalmi vállalat, ha kellő pártfogásra talál, egy nemzeti vágyat vált valóra.

Ezer éves küzdelmes multjában három hatalmas fegyvere volt a magyarnak, Acél mind a három: az eke, a kard, a toll. Az egyik adta az életet, a másik a dicsőséget, a harmadik a halhatatlanságot. Az eke akárhányszor pihent, s nyomor jött az országra. A kardot akárhányszor kicsavarták a kézből, vagy rozsdásodott a tokjában, s akkor hervadt a dicsőség babérága. A toll nem pihent soha. Az eke mellett sem, a harcok zajában sem. És ebből a folytonos munkából megépült a magyar szellem monumentuma az a hatalmas kőszál, melyen a „Magyar Remekírók” felirat ragyog. Ezer éves multunk legdicsőbb emléke az a kőszál, melyet nemzeti szellem állított a kulturális haladásnak.

Ezer éves irodalmunk minden nagy és örökbecsű költői műve együtt: ez lesz a „Magyar Remekírók” („A magyar irodalom főművei”) címen meginduló vállalkozás tartalma.

A hogy a címe is mondja: benne lesz a könyvtárban minden író, a ki magyar, és minden munkája, a mely remek. Teljes gyűjteménye a magyar klasszikus irodalomnak, ötvenöt testes kötetben, közel tizenhatezer lapon: ez lesz a „Magyar Remekírók” könyvtára, a melynek tervezésével a kiadó társaság, a Franklin iro-

dalmi intézet, most a magyar olvasóközönség elé lép.

A tervezetből — a mely valóban a legnagyobb szabású, legszükségesebb és legkiválóbb irodalmi vállalkozás — szól, kiemeljük a következőket:

... A könyvtár minden elhunyt nagy magyar író minden nagy alkotását magában foglalja, s az egész munka valóban a magyar szellem kincsesháza lesz. A legnagyobbak: *Petőfi, Arany, Tompa* teljességig lehető, a tökéletes és a leg gondosabb kiadásban jelennek meg; többi remekíróink megválogotva, mindegyikből mindaz, a mi örökbecsű, a minek olvasása ma is művészi gyönyörűséggel és lelki haszonnal jár, mint járt a megelkötés idejében.

Szerencsés gondolat volt, hogy a gyűjteményes kiadás csak a valóban maradandót adja együtt az olvasónak. A századokon keresztül megszürt izlés, a fejlett esztétika összeválogatta minden egyes írótól mindazt, a mi valóban nagy, s mindezt együtt találja a magyar közönség a „Magyar Remekírók”-ban.

De többet is talál. Ugyancsak, a kik az összeválogatás munkáját végezték — első rangú szakemberek és írók — művészi méltatást és irodalmi becsű életrajzot is irtak a művekhez, s így a munka nemcsak a magyar irodalom remekeinek gyűjteménye lesz, de egyszersmind a magyar irodalom legjobban megszerkesztett története.

A gyűjtemény teljes lesz és hiánytalan: Balassától—Aranyig minden elhunyt magyar író műveit összefoglalja. A kiadó minden magyar remekíró kiadási jogát megszerezte, sőt a legtöbbjének egyedüli kiadási jogát.

A gyűjteményben együtt van irodalmunk minden kimagasló alakja: Arany János, Arany László, Bajza, Balassa, Berzsenyi, Csiky Gergely, Csokonay, Czuczor, Deák Ferenc, Eötvös, Fazekas, Garay, Gvadányi, Gyöngyössy, Kármán, Katona, Kazinczy, Kemény Zsigmond, Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kossuth, Kölesey, Madách, Mikes, Pázmány, Petőfi, Reviczky Gyula, Széchenyi, Szigligeti, Teleki László, Tompa, Vajda, Vörösmarty, Zrínyi, stb. Ez az egyik névsor.

TÁRCA.

Vég-Ardó.*

Irta: Dongó Gy. Géza.

A Bodrog folyó jobb partján, hol a Retel-patakával bővült Ronyva ömlik beléje — és hol a Bodrog tavaszkor, őszkor, vagy nagyobb esőzések alkalmával rendszerint kiárad: fekszik Vég-Ardó ós helység, Sárospataktól északkeletre, kis fél órányi (3. s klm.) távolságra, Sátoralja-Ujhely határának tőzomszedságában (11.4 klm.)

Nagy szerényül húzódik meg a Somlyód hegy lábánál, pedig igenis büszkélkedhetnék ós multjával, mert hisz legalább is vagy 600 esztendeje már, hogy *Ardó* az *erdő* végén.

Mert hogy az utolsó Árpád- király halálakor (1301.) élő község volt: alig szenved kétséget. Sőt a rege, az „időnek ez a vén gyermeke” azt meséli róla, hogy látta Retel-vezér vízbefeladását... hogy a „serény” Tarczal vezér is végig nyargalt szép határán, mikor villámgyors paripáján megvitte a hiób-hirt Árpád fővezérnek, Retel haláláról... a mikor azután Retel-vezér fia, *Oluptulma*, kapta *Ardó* dús birtokát „a vizig egészen”... (Anonymus. Cap. 14.)

Arról azonban már okiratok tanúskodnak, hogy neve (*Ordo, Ardo*) az 1380—1390. évtized során szerepelt az ország Helységnevtárában.¹

* Egy fejezet az „Adalékok Zemplénvármegye Történetéhez” c. havi folyóiratunknak most megjelent februárius füzetéből.

¹ Csánky: id. m. I. K. 341. l.

Kétségtelenül bizonyos azokból az okiratokból, hogy a XIV. évszáz folyamán *Ardó*, mint a pataki vár uradalma, Perényi Miklóst ösmerte urául. Az országutja akkor keresztül vitt rajta, mert az átutazóktól vámot is szedett *Ardó* földesura.²

Települése sokkal korábbi lehet, sőt visszanyulni látszik az első, görögkeleti hittérítés korába, — mit igazoljon az a becses aranyéremlelet, melyet az *Ardó*val tőzomszedsos pataki határban Árpád-kori vitéz tetemmaradványaival együtt vagy 10 évvel ezelőtt ástak ki ezeréves sírjából s a mely aranyérem *Ciril* és *Metód* hittérítők képei látszanak.³

Az *Ardó* név hogy mit jelent: hazai két érdemes történettudósunk egyező véleménye szerint az *erdő* (erdeu) szónak antik, vagy mondjuk honfoglaláskori magyar alakja. Tehát: *Ardó* annyi, mint *erdő*.⁴ — Igaz, hogy ez a névmagyarozat afféle „lucua a non lucendo”-nak látszik, mert az *erdő*nek ma már *Ardó* körül is jóformán hiült helye; de csakis látszik; hiszen két-

² Akk. II. évf. 263. l.

³ Philipp Károly szóbeli közlése. Az érem Sárospatakon, a hercegi múzeumban, egyéb becses, leginkább a népvándorlás korából származó leletekkel együtt.

⁴ Posti Frigyes: Magyarország. Helynevei. I. 311. l. és Réso Ensel Sándor A Helynevek Magyarozója. I. füz. 69. l. — Névrokonai is az országban mindnyájan az „erdő”nek helyrajzi fogalmát és létét őrzik neveikben. *Ardó* (erdő értelemben) személynév volt a honfoglalás korában, mondjuk, hogy a kereszténység felvétele előtt. (Turul. 1891. 49. l.) Hogy csakugyan személy neve él az *Ardó* helynevében: bizonyítja az is, mert a kérdésre, hol? n és nem ban raggal felel. — És ha csakugyan személynév: akkor talán eszmei rokonságban áll avval az „Arda” nevű tűzimádó-mágusszal, táltossal, ki, a persa hitregetan szerint, a fészeken ógbe ragadtatott bibliai állások az előjárója. V. ö. Pallas Nagy Lex. II. K. 73. l.)

A másik névsor azoké az élő kitünőségeké, a ki a volt költők műveit kibocsátják, bevezetéssel, életrajzzal, méltatással, jegyzetekkel ellátják. Ezek: Alexander Bernát, Badics Ferenc, Bánóczy József, Bayer József, Beöthy Zolt, Berzeviczy Albert, Endrődy Sándor, Erdélyi Pál, Erdődy Béla, Ferenczy Zoltán, Fraknói Vilmos, Gyulay Pál, Heinrich Gusztáv, Koroda Pál, Kossuth Ferenc, Kozma Andor, Lé-vay József, Négyessy László, Rákossy Jenő, Riedl Frigyes, Széchy Károly, Széll Kálmán, Váczy János, Vadnay Károly, Voinovich Géza, Zoltvány Irén. Mindegyikük azzal az íróval foglalkozik, a kit már előbb is tüzetes tanulmány tárgyává lett.

Az eleven irodalom így nyújtja az elhunytak halhatatlan műveit a magyar olvasónak. Az olvasó pedig — hisszük — két kézzel kap azok után a méltó és valóban nemzeti szellem kincsek után, a mi- ket olyan régen áhit.

Nyilatkozat.

A zemplénvármegyei lapokban a választások óta időnként és határozott célatossággal az a hír merül fel, hogy Mailáth József gróf nekünk, tisztelettel alulirottaknak, azt az ígéretet tette volna a választás előtt, miszerint ő a Bodrogközön a szövetkezetek beszűntetendi.

Mailáth József gróf velünk való beszélgetése közben ezt az ígéretet nem tette, — de a kérdéses alkalommal a szövetkezetekre vonatkozó álláspontját és célját fejtegette; miért is a valódi tényállás és igazság érdekében erkölcsi kötelességünknek tartjuk ezt nyilvánosan kinyilatkoztatni.

Király-Helmecz, 1902. január 24.

Zinner Móritz,
Frieder Zsigmond dr.,
Weinberger József dr.,

Oesterreicher Lázár,
Steinfest Ignác,
Fuchs Vilmos.

ségtelenül bizonyos, hogy a Tokaj-Hegyalja véghosszában elhúzódo „Long” ós erdőség bori-totta egykor *Ardó* határát is, mely — a XVI. század geográfiai kifejezésével élve — „All-Zemlény felvégén” terült el, tehát Sárospataktól és Sátoralja-Ujhelytől közrefogva abban a zónában, hol „All- és Fell-Zemlény” végei összeértek. Hogy ugy mondjuk: vármegyénk hosszának *Ardó* a közepe!

Egyik szemével a Nagyalföldnek mérhetetlen rónájára, másikkal a Tokaj-Hegyalja aszúboros lejtőire néz. Az „európai Kánaán” földjén ő maga is mezei és szőlőgazdaságot folytat.

Vályi András az ő százesztendő földrajzában⁵ *Szóllós-Vég-Ardó* nevezettel említi, nyilván hibásan, mert összezavarta az ugoccai *Szóllós-Vég-Ardó* nevével, mely egyébként a maga idejében épp ugy, mint a mi *Ardó*nk is, jó boráról nyerhetett hírt magának az egész országban. — *Karsa* Ferenc t. munkatársunk az „Adalékok”-ban, hadászati jelentőséget magyaráz bele az *Ardó* nevezetbe, t. i. „ardet bello” (fegyverben áll) és így a sztratégiának ez a két latin szava olvadt volna egybe „*Ardó*”-vá.⁶ — De épp oly igaz lehetne i. b. *Keresztési* Józsefnek is⁷ hogy t. i. *Ardó* azért *Ardó*, mert a Bodrog mellett *áradó*.

Kies határán hegy völgy váltakozik egymással. Buzakalásszal rengő rónaság, meg „Bachus tejét” csepegtető borág. Rátjein „nyiló kelyhe száz virágnak”. Nem egy dülőjén pedig,

⁵ Magyarországának Leírása. Az „*Ardó*” helyneveknél.

⁶ Akk. IV. évf. 160. l.

⁷ Magyar nyelv eredete. 1844. Idézi Réso-Ensel, id. m. 62. l.

Negyedszázados tanítói jubileum.

Kedves és szép ünnepségnek voltak tanúi A. Bereczki község lakói a múlt hó 27-én. Ugyanis akkor ünnepelte barátaitól övezve, családi körben Berecz Károly ottani községi isk. tanító, tanítónak történt képesítésének és bereczkii tanítói működésének 25 éves fordulóját.

A szép és nagyon kedves ünnep jelentőségét fokozta még az is, hogy úgy az ünnepelt, mint annak egyik derék tanító-fia, a kis-azari tanító, nevök ünnepét is akkor ülték.

A családi ünnepség folyása — a tisztelő intelligens egyének és tanítóság csatlakozásával — szélesebb mederbe terelődött, különösen akkor, midőn Sárospatak város főbírája, Molnár János, a volt pedagógus is, megjelent.

Vágó Gyula, vármegyei tanító-egyesületi alelnök, a sátoralja-ujhelyi állami elemi iskola igazgató-tanítójának ez alkalomra irt sikerült üdvözlő-közlönyét alulírott olvasta fel, köz-kívánatra többször is.

Ime belőle izelítől egy pár sor:

Huszonöt év óta, hogy mi történt Veled,
Följegyezte mind azt a hú emlékezet.
Tudja rólad Al. — Fel-Bereczki faluja,
Hogy Te vagy a népek igaz apostola.

Mint fiatal kertész léptél az életbe,
Hogy oltogass és mess az Urnak kertjébe,
A vad esemeteket megnevesítetted . . .
Példa erre a Te Bereczki községed.

Ott, hol még ezelőtt csikász-halászkunyhó
Látszott a tő partján, meg egy-egy vityilló,
Ma — okszerű módon — az agrikulturna
Virágozik a nemzet boldogulására.

Haladás a jelszó! Régen ki lett mondva,
Huszonöt év óta — Azóta . . . azóta,
Hogy Károly kollegánk munkáját folytatja,
— Boldog a falunak apraja és nagyja.

Nagy a honszeretet, mert boldogul a nép . . .
— Ez a legszebb színes jubileáris kép —
Ezt a munkásságot most megkoszorozom:
Isten áldása rád, jó Károly barátom!

Szép beszédet mondott Dudics Miklós tanf. tollnok, a ki összetartásra buzdította a tanító-ságot, a ki az ünnepeltet, mint a népnevelés uttörőjét méltatta és éltette.

Molnár János, s-pataki főbíró, a tőle megszokott mély és tartalmas szónoklattal festette azt a küzdelmes kort, melyet az ünnepelt diadalmasan harcolt meg; beszéde végeztével pedig ékköves arany mellűt nyújtott át Berecz Károly ünnepeltnek, a ki e kitüntetés érzékenyen, meleg szavakban köszönte meg; különösen pedig Dudics Miklós kir. tf. tollnokért emelvén poharat: a kir. tanfelügyelőséget, mint olyan személyiséget, ki a néptanítósággal testben-lélekben igazán együtt érez — éltette.

Sikerült tőstokat mondtak még a két Hubay Bertalan (az idősebbik, meg az ifjabbik) Schmed Gyula, Schultz Aurél és többen.

Üdvözlő levelek is több helyről érkeztek; így Novák Lajos sárospataki ev. ref. főiskolai közigazgatótól, a ki gyermekkorától barátja az ünnepeltnek.

Az ünnepelt Berecz Károly 25 év alatt sok derék honleányt és jó hazafit nevelt e hazának, a miért felsőbbségének szeretetét és osztatlan becsülését vivta ki magának. Így pl. az országos kormány is a munkás nép érdekében

hol döntő esaták robaja tombolt végig a „hadás időkben,“ honfi vérral harmatozik a nefelejts . . .

A vizek lecsapolása óta Ardó határának is megváltozott (szinte a felismerhetetlenségig) a múlt század előtt volt képe. Dülöneveiből ki lehet sejteni: hogy volt — mint volt? Nemcsak helyrajzról, de régmúltjáról is tanúskodnak a Botkó, Halászszőg, Hideg-völgy, Koholya, Korgospatak, Köre, Paptó, Pázsitos, Somlyód, Sóstó és a Sutatapatak dülönevek.⁸

Hogy csak egyről szóljak, a Botkóról: itt verte tönkre 1458-ban Mátyás király a „kelyhes“ cseh rablóknak a mislyei és a gálszécsi véres tusák után a hegyek közül ide lekurgatott 2500 főnyi seregét⁹ melynek az erdőségbe elmenekült hirmondóit azután a parasztnak némitották el örökre.¹⁰ A fényes diadalnak szemtanúja volt maga Mátyás király is, ki a csata fölött a pataki „Királyhegy“ről nézett le Ardóra. A Botkó mellett nagy halom máiglan, a hol:

„Együtt fekszik barát s ellen
Nem fenekszik egymás ellen. . .“

(Tompai)

Ha a „botkói csata,“ mely sirját ásta meg a cseh rablók hatalmának, örömmáldomásban részeltette Ardó XV. századbeli lakosságát, 200 esztendővel később, majdnem a két évszázad időfordulóján, 1657-ben, szinte halotti tort ült Ardó felett is az enyészett szelleme. II. Rákóczi György Erdély fejedelmének szerencsétlen végű

⁸ Ardó kataszteri térképéről.
⁹ Részletesebben leírva az „Akk“. II. évf. 37. és IV. évf. 213. lapon.
¹⁰ Buday Fer. Polg. Lexikon. III. K. 122. l.

kifejtett hasznos tevékenysége jutalmául, elismerő oklevéllel és 200 korona jutalomdíjjal; az orsz. közegészségi egyesület oklevéllel és a „Trefort-díj“-jal tüntette ki; Mailáth József gróf pártolásával megjelent tőle az amerikai kívándorlás lázának csökkentése érdekében irt szép-irodalmi tartalmú „Rigó-látta kalács“ füzet, mely 9 hó leforgása alatt nem kevesebb, mint 1700 példányban terjedt el az országban. Mint a sárospataki irod. körnek is munkás tagja: irt néhány szép éneket a Novák Lajos elsőrendű irodalmi becsesél bíró temetési énektárába.

Régi, kipróbált munkatársa a „Zemplén“-nek és az „Adalékok“ történeti folyóiratnak is, mely utóbbiban főképp az őskori régészeti buvárlatok és a népies tájszók gyűjtése körül fejt ki eredményes és fáradságtalan munkásságot. (Ugy van — éljen! szerk!)

Az ilyen érdemes tanító, a ki hiven teljesítette kötelességét, önértzetesen tekinthet vissza multjára, és nyugodtan nézhet jövője elé, melyek reá árasztják az elismerés koszorúinak illatát.

Adjon azért neki az isteni Gondviselés a jövőben végzendő munkájához erőt, egészséget, kitartást!

Történeti hűség kedvéért fel kell még említenem, hogy a társaság — Schultz Aurél bereczkii földbirtokos és a jubiléus kollega családjából pompás stílusban megalakult zenekar mellett éjfél-től-reggelig rogotta a csárdást.

Végül pedig kedves kötelességet teljesíték, a diszes vendégkoszorú nevében is, midőn a „nagy vacsorá“-ért és az izletes étkekért ünnepeltünk kedves neje önnagyságának, ugyszintén kedves leánykájának is halás köszönetet mondok.

Éljenek soká — boldogul!

Kulcsár Ferenc.

Nyílt őszinte szó.

„Felvidéki No. 2.“ úrhöz.

Olvastam a „Zemplén“ legutóbb kiadott két számában azt a keserű polémiát, melyet első cikke idézett elő és őszintén megvallom, szívesebben vettem volna, ha ez a keserű hang nem vegyül a tiszta hazafiságból eredt, a közjó érdekében napvilágra bocsátott első cikke sorozatába és helyt engedett volna inkább a higgadt, elfogulatlan bírálatnak!

A ki ismeri közelebbről a zempléni határszéli (krajnai) viszonyokat; a ki nemcsak madár-távolból, hanem saját szemléletéből itéli meg azokat az ottan uralkodó perverz állapotokat: nem maradhat közömbös, nem nézheti összefont karokkal; mivel igaz a mi igaz, az a határszéli pórnép oly alacsony fokán áll a műveltségnek, hogy könnyen tévutra vezethető nemcsak, de az Amerikába való vándorlás mániája alkalmat is szolgáltat kizsákmányolására. A népnek ez az Eldoradója „in spe“ hatványozza az uzsorások számát.

Hogy ez elszomorító tény ellen minden józan gondolkodású, igaz hazafinak felszólalnia kell: ezt senkinek kétségbe vonnia nem lehet, nem szabad!

Azonban nem szabad megelégednünk az egyszerű felszólalásokkal. Hirlapi cikkezéssel a

hadjárata során Ardót is feldúlták az egész Tokaj-Hegyalján akkor rablómunkát végzett lengyel hadak.¹¹

A XVII. század vége felé, 1697-ben, egy dicstelen név szereplése is tapad Ardó multjához. Onnan való volt t. i. Szalontai Gyurka, palatinusa annak a Tokai Ferkónak, ki paraszt-király akart volna lenni. Hanem az a paraszt-királyság pünkösdi királyság lett. Sátoralja-Ujhelyben, a júl. 5-iki országos vásáron „fölstököm idejekor“ gyilkolással, rablással kezdődött, Patak meg Tokaj várainak birtokbavételével folytatódott, Ardó mellett, a Botkó dombján, akasztófalával végződött.¹²

A XVIII. század első tizede során, a II. Rákóczi Ferenc fejedelem szabadságharcai alatt, Ardó lakossága földönfutóvá lett, a helység pedig elpusztult. Telepesekkel 1720-ban Trautsohn Vilmos János bírodalmi herceg „Regécz és Sárospatak ura“ ültette be újra.¹³ Ezt az innen-onnan összeszedett — mint forrásunk mondja — „condukált új népet“ az 1740-iki pestis erősen megtizedelte. Emlékeket a „Botkó“ mellett levő dombon, a „kolerás temető“-ben, a múlt század 70-es éveinek közepéig őrizte egy rozoga kőkereszt. Az életben maradtok „Szent-Lélek Úr Isten ünnepével már egésségen mulattak.“¹⁴ — A következő, vagyis 1741. esztendőben pedig nemcsak a lakosság, hanem csordabeli marhája

¹¹ Akk. II. évf. 115. l.
¹² Körülményesen leírva az „Akk“. II. évf. 115. és a VII. évf. 38. l.
¹³ Szirmay: Not. Hist. 206. §. Akk. VII. évf. 264. l.
¹⁴ S.-N.-Patak Régi Jegyzőkönyvei. Akk. VI. évf. 25. l.

kitüzött célt elérnünk nem lehet. A sajtó révén hangulatot igen, de remédiumot nem csinálunk! Pedig ez a remédium, az orvosság, a legfőbb! Ezt kell keresnünk, ezt kell megtalálnunk, hogy a társadalomnak azt a régi rákfénét, az uzsorát, gyökeresen kiirthassuk. Ne absztrakt tételekkel tessék előhozakodni, hanem konkrét esetekkel! Ezeket kell azon melegében napfényre hozni és minden egyes bűnt és minden egyes bűnt kegyetlenül sújtani!

Irgalmatlanul kell elbánni az olyan lelketlen uzsorás emberekkel. Pellengére állítandók az olyan népszípolozók és tartozzanak bár a társadalomnak akármelyik rétegéhez is: nehezdjék rájuk a törvény sújtó keze!

En, részemről, cikkeiben az antiszemitizmus jeleit nem kerestem; és ha kerestem volna is, tán nem találtam volna meg; mert, őszintén bevallva, nem tartozom azok közé, kik minden áron abban keresnek vigaszt. Megelégszem a jelen áramlat hőseivel. Kóstolónak az is elég nekem.

Cikkeiben meggyőződésének kívánt kifejezést adni. Bene! De most már azzal a másik feladattal szíveskedjék foglalkozni: t. i. a remédiummal!

Bátorkodom erre nézve direktívát is adni. Kutassa szorgalmasan és ha megtalálta: leplezze is le őket.

Kezdje meg ellenük az irtóháhorut!

(Ungvár).

Igaz hive:

Thomán Dávid dr.

Vármegyei ügyek.

Megtámadott mandátum. Dókus Ernő, a sátoralja-ujhelyi kerület legutóbb megválasztott országos képviselőjének a Buza-párt részéről petícióval megtámadott választása felett nem mondott ítéletet a kúria, hanem ítéletének kimondása előtt vizsgálatot rendelt el a választás aktusának következő mozzanataira nézve:

vajjon a kordonok nem akadályozták-e a Buza-pártot abban, hogy a szükséges eleséget azon keresztül szállíthassák?

igaz-e, hogy a Buza-párt mozgó bizalmi férfiai csak a kordonok nyugoti oldalán, míg a Dókus-pártiak szabadon mindenfelé közlekedhettek?

igaz-e, hogy választási elnök a kalapok mellől tollakat tépdesett és azokat kieserlő?

igaz-e, hogy választási elnöknek a „Vörös-Ökör“ ostromáról jelentés tétetett és ő mégis a szükséges intézkedést elmulasztotta?

vajjon a kordonokat választási elnök a közigazgatási hatósággal történt közös megállapodás szerint állította-e fel és azon a nap folyamán nem változtatott-e?

vajjon a Buza-pártiak a választás aktusa előtti helyiséget oly erőszakosan árasztották el, zavarva a választás szabad folyását, hogy elnök kénytelen volt a helyet kiüritetni?

vajjon a választás reggelén, bevonuláskor, a szekereket kik és hogyan rohanták meg? vajjon elnök behuzta-e vagy sem a Buza-szekereket a Dókus-tanyára?

A vizsgálat foganatosításával a kassai kir. tábla bizott meg.

is sokat szenvedett az árviztől, mert „semmi kaszálló fű iránt reménységük nem volt.“¹⁵ Ennek dacára a 70 rénes forintnyi hadi adót irgalmatlanul besarcolták tőlük¹⁶ a „borostyánkoszorú“ végrehajtók — a mint jó Babocsay Izsák az ő egykorú naplójában írja.

Földesurai voltak — hogy Retel vezér fiát, Oluptumát, itten ujra ne említsen — Koriatovics hg., Perényiek, Pálócziak, Rákócziak, a kir. kamara, 1720-tól Trautsohn Lipót Dónát hg. és Schwarzenberg Karolina hg.-nő. Ennek jogán a mai földesur: Windisch-Grätz Lajos hg.

Mily változatos kelendőssége a honfűi érdeknek!

Templomáról, melyben gk. hittestvéreink dicsérik az Urat, fontosabb történeti adatot nem közöl ugyan az egyházi Névtár¹⁷ de abból tud-

¹⁵ U. ott.

¹⁶ U. ott.

¹⁷ Schematismus Ven. Cleri Gr. R. Catholicorum. Ungvarini 1858. a 225. l. — E sorok nyomtatása közben kaptuk t. Kiss Gyula, aradi gk. lelkész úrtól a következő b. adatokat: Régi fatemplomkaja a Bodrog folyóhoz közel, a mostani uradalmi majorság kertjében állott, környéke temetkezési helyül szolgált, hol ma is található emberi csontmaradványok. — Jelenlegi kőtemploma 1799-ben épült a m. kir. kincstár — mint azon időből kegyur — költségen. A tornyot később, 1820-ban, a hitközség építtette. Egyik harangja 1663-ból való a következő felirással: „In Honorem Dei fudit me Mathias Ulrich in Eperjes. 1663.“ — Anyakönyve az 1778-ik évtől vezetettik rendszeresen. Az anyakönyvben találtató legrégebb lelkész neve: Jiss Mihály (1778—1796-ig.) Az utána következő lelkészek voltak: Bovánkovics Péter (1796-tól), Komlósy János (1817-től), Fesztóry Tamás (1842-től), Fuhrman Vince (1851-től), Kiss András (1841-től), Kiss András (1853-től), Kiss Dániel (1872-től), végtére a jelenlegi: 1897-től.

Folytatás az I. mellékleten.

Közgyűlés. A t. vármegye törvényhatósági bizottsága legközelebb febr. hó 18-án (tizennyolcadikán) s a következő napokon tartja évnegyedes rendes közgyűlését.

A közig. bizottság legközelebb febr. hó 14-én (tizennegyedikén) d. e. 9 órakor tartja rendes havi ülését.

A Keszenbaum számvevőszék a f. hó 3-ára kitűzött számvizsgáló üléseit közbejött körülmények miatt elhalasztotta.

Pénztárvizsgálat. Bár az 1901. XX. t. c. 37. §-a úgy rendelkezik, hogy „az 1886. XXI. t. c. 68. §-ának a vármegyei pénztárak havi megvizsgálásáról szóló q) pontja hatályon kívül helyeztetik, minthogy az idéztük 37. §. még nincs életbeléptetve, a pénztárvizsgáló küldöttség az alispán előnklete mellett s a citált q) pont alapján váratlan vizsgálatot tartott jan. 30-án. Számba vétetett pedig a vármegyei közpénztárnak 36 ágazata szerint 736,282 K. 92 f., a gyámpénztárban (nem számítva az adósleveleket) 812,970 K. 80 f. és így együttesen: 1,549,253 K. 72 f. Észrevétel nem merült fel.

A vármegyei nyugdíjintézet január hó 30-án, a legutóbb tartott pénztárvizsgálat napján, 246,139 K. 12 f. értékű vagyonkészlettel rendelkezett. — Ugyanakkor a községi, illetve körjegyzők nyugdíjalapja 52,200 K. 77 f. készlettel birt.

A „Zempléni kereskedelmi, ipar-, termény és hitelbank”-nak folyó évi február hó 9-iki közgyűlése elé terjesztendő igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1901. évre vonatkozó, a felügyelő-bizottság által jóváhagyott zárszámadásokat előterjesztve, van szerencsénk a lefolyt évről a következő jelentésünkkel beszámolni.

Különböző üzletágaink az előző év keretében mozgáltak és ehhez képest azokban lényeges változás nem állott be. — Kivételt képez a váltóüzlet, melynek forgalma tetemesen emelkedett, hozzájárulva a nyereségnek is növekedéséhez.

A lefolyt év üzleteredménye az intézet életében a jobbak közé számítható, az előző évit tekintélyes összeggel meghaladja és azért azt teljesen kielégítőnek is mondhatjuk.

Üzletágaink forgalmáról egyébként az alábbi számszerű adatok nyújtanak bővebb tájékoztatást:

A takarékbetétek állománya:

1900. év végén volt	1.104,009 K. 79 f.
az év folyamán betéteztetett és tőkésített	497,489 „ 04 „
összesen:	1.601,498 „ 83 „
visszafizettünk a múlt év folyamán	508,764 „ 84 „
felmaradt tehát 1901. évi dec. 31-én betéti könyvecskén	1.092,733 „ 99 „
továbbá folyószámlán	99,933 „ 46 „
összesen tehát:	1.192,667 „ 45 „

Juk, hogy még a múlt század 60-as éveinek a végén is rutén nyelvűnek, „linguae Ruthenicae” volt nevezve a Károlyfalva és Halászhomok filiálékából is odaszámított 510 főnyi hitközség. Ma már nem illik rá az aradi állapotra sem az a „linguae Ruthenicae” nyelvi osztályozás; mert Ardó községnek 928 főnyi lakosága, annak apraja-nagyja, testestül-lelkestül magyar! Hogy így van, hogy t. i. alkotmányos életünknek legutóbbi múlt harminc éve alatt Ardó mezein is szépen felsarjadzott az irtásos magyarság cserjése: a Kiss-papésalád érdeme, dicsérete. Jelenben való ifju lelkése is — t. Kiss Gyula — magyarul hirdeti Ardón az „igéket” és Szabó József gk. kántor-tanító vezetése mellett az aradi templomban és templomon kívül is épp oly mélyszéges érzellemmel énekelik a „Hazádnak rendületlenül!...” mint akár tőzsomszédságában, az os-magyar Sárospatakon. — Bezzeg nem így a XVI. század elején, mikor a „telhetetlen papzsák” már-már földönfutóvá tette a kiszípolozott aradiakat. Az 1525-iki diéta, a Rákos mezején tartott „lármás” országgyűlés, könyörült meg rajtuk, szegényeken, rendelvén, hogy a „parochus jövedelmei felülvizsgáltsanak” mégpedig oly végből, hogy annak utána a családok fenttarthassák magukat (ut gentes exinde teneantur).¹⁸

Józseffalva, B.-Halász (Petrahó) kisközség társaságában képezi a józseffalusi körjegyzőséget. Határának területe 2008 kh. Házátszáma: 97. Lélekszáma tíz év alatt, 790-ről 17%-el szaporodott: 928-ra.¹⁹ — Fájdalom, ujabban, az amerikai kivándorlás irányából lázas tünetek

¹⁸ Index Decretorum Corp. Juris Hungarici. Budae 1846. 17. l.

A váltó-leszámitolási üzlet:

1900. év végén a váltó-tárca állása volt	1.273,346 „ 68 „
leszámitoltunk 1900. év folyamán	5.319,107 „ 09 „
a viszleszámitolási üzletben visszaváltottunk	1.447,309 „ 40 „
összesen:	8.039,763 „ 17 „
Beváltott az év folyamán	5.224,016 K 06 f.
viszleszámitolás útján kiment	1.531,391 K 79 f.
leiratott az év végén mint veszteség	4.870 K 35 f. 6.760,278 „ 20 „

és ehhez képest váltótárca állása 1901. év végén	1.279,484 „ 97 „
hozzáadva viszleszámitolt váltóinkat	310,432 „ 58 „
összes váltóink állása tehát	1.589,917 „ 55 „

Viszleszámitolás útján:

tartoztunk 1900. év végén	226,350 „ 19 „
viszleszámitolásra küldtünk 1901. év folyamán	1.531,391 „ 79 „
összesen:	1.757,741 „ 98 „
visszaváltottunk a múlt év folyamán	1.447,309 „ 40 „
maradt ebbeli elkötelezettségünk	310,432 „ 58 „

Az előlegezési üzlet:

egyenlege volt 1900. év végén	8,424 „ — „
lefolyt évben kölcsön adtunk	5,984 „ — „
összesen:	14,408 „ — „
erre visszafizettek és részben törlesztettek	6,120 „ — „
maradt az év végén	8,288 „ — „

Az ingatlanokrai kölcsön üzlet:

egyenlege volt 1900. év végén	84,616 „ 44 „
új kölcsönt adtunk	2,360 „ — „
összesen:	86,976 „ 44 „
erre visszafizettek az év folyamán	6,800 „ 12 „
maradt 1901. év végén	80,176 „ 32 „

Értékpapírok, szelvények stb.

adásvételében a forgalom	80.594 „ 87 f-re rugott
--------------------------	-------------------------

Összes üzleti forgalmunk:

a nyers mérleg szerint pénztárlag	14.995,819 „ 25 „
az előjegyzeti napló szerint	10.995,427 „ 58 „
összesen:	25.991,246 „ 83 „

A lefolyt év nyeresége 40.732 K. 13 f.-re rugott, melyből azonban az 1899-ik évben beszerzett felszerelések értékének 10%-tóját vagyis 570 K. 84 fillért az alapszabályok 86. §-a értelmében a felszerelések értékesítkelési tartalék-alap számla javára, a függőben levő peres követelésekből pedig 4870 K. 35 fillért a váltótárca terhére leírásba hoztunk, mihez képest az ezután fennmaradó tiszta nyereség 35,290 K. 94 fillért teszen.

Felhívjuk a t. közgyűlés figyelmét itten arra is, hogy az értékpapírokból az 1899-ik és 1900-ik évi mérlegekben árfolyamhanyatlás

mutatkoznak Ardó közigazgatási életében is. Az Amerikába való kivándorlás Ardón is már vagy 15—20 év óta tart, sőt növekedőben van. Most is (a 928 lelken felül) 105 munkabíró egyén keresi az oceánokon túl, távol idegenben, itthon maradt családjának a mindennapi kenyérré való, mivel itthon sem elegendő birtoka nincs (a határnak 2/3-od része uradalmi birtok) sem elég munkája nem akad, míg a szőlőfelújítás a körülöttök levő összes területen meg nem indul.¹⁹ A rk., ev. ref. és izr. vallású lakosoknak anyahitközsége Sárospatak. Törvényszéke, kir. járásbírósa, szolgabírói és adóhivatala Sátoralja-Ujhelyben. Utolsó táviró-, posta- és vasuti állomása: Sárospatak. Soroz a 65. hadkiegészítő kerületbe, a X. honvédezdrebe, népfelkelőit nyilvántartják a 33. járásban.²⁰

Az iskolába járásra kötelezett gyermekek száma felülhaladja a 80-at.

Névkonai vannak az országban: Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Sáros, Szilágy és Ugocsa-vármegyéek területén.

Jellemző, hogy névtestvérei közül csak kettőnek van idegen neve. A Szilágy-vármegyében fekvő Ardónak oláh neve: Arduzelu, az ugocsa-vármegyeinek pedig tót neve: Ardovecz²¹ — mit azért írtam ide, mert azokban is az „erdő” fogalmát vélem felősmerni.

Ha tehát Ardó csakugyan *erdő*: kívánom, hogy — nőjjön és virágozzék benne a magyarság fája!

¹⁹ Turján Gábor, józseffalusi körjegyző értesítése.

²⁰ A Magy. Kor Orsz. Helységnevtárából.

²¹ U. ott.

folytán a fedezeti alapból leirt összegeknek egy részét a lefolyt év végén fenállott árfolyam-emelkedéshez mérve 1111 K. 25 fillérben ugyanazon alapba visszahelyeztünk, minek folytán ezen alapunk 2745 K. 48 fillérre emelkedett.

A fenti tiszta jövedelem felosztásra nézve pedig indítványozzuk, hogy

a *közönséges tartalékalapra* 30,229 K. 66 f. után alapszabály szerint 1511 K. 45 f. a *nyugdíjalapra* és pedig ennek 5% fejében 1149 K. 45 f. 30229 K. 66 f. után 2% fejében 604 K. 58 f. 1754 K. 03 f.

az *igazgatóságnak* alapszabályszerű fix fizetése 2100 K. — f. ugyanannak alapszabályszerű jutalékára 1022 K. 94 f.

a vezérigazgató alapszabályszerű 1% jutalékára 302 K. 29 f. a felügyelő-bizottság díjazására 450 K. — f. osztalék gyanánt részvényenkint 20 korona 16000 K. — f.

az ennekutána fennmaradó 12150 K. 23 fillérből pedig

jótevény czélokra u. m.: a helybeli árvasegélyző jótékonyági egyesületnek 40 K.

a helybeli szegény iskolás gyermekeket ruházató egyesületnek 40 K.

a helybeli népkönyvtár 40 K.

a magyar nyelvet Zemplén-vármegyében terjesztő egyesületnek 20 K.

a sátoralja-ujhelyi keresk. társulat tanonciskolája részére 20 K.

az izr. betegsegélyző egyesületnek 20 K.

a Carolineumnak szegény iskolás gyermekek ruháztatására 20 K.

a bodrogközi nőegyletnek 20 K.

a Sátoralja-Ujhelyben felállítandó Kossuth Lajos szoborra újból 100 K. 360 K. — f. fordítottassék.

jutalomdíjakra: a tisztviselőknak és szolgálóknak 1290 K. — f.

az igazgatóság elnökének tiszteletdíj gyanánt 30 drb. arany fejében 330 K. — f.

az igazgatóság egyik tagjának az év folyamán teljesített helyettesítések és kifejtett tevékenység elismerésül 400 K. — f.

a vezérigazgatónak tiszteletdíj gyanánt 1000 K. — f.

a fedezeti alap növelésére (5000 K-ra) 2254 K. 52 f.

megszavattassék, a fennmaradó 6515 K. 71 f. pedig új számlára átvettessék.

Szerviczky Ödön igazgatósági tagnak a múlt év elején váratlanul bekövetkezett halála után, a miről a múlt évi közgyűlés is fájdalommal megemlékezett, igazgatóságunkat a múlt év végén új veszteség érte, a mennyiben egyik régi tagja ismét kidőlt. Kellner József ur, a kinek halálát bejelentjük, számos éven át érdemes tagja volt intézetünk igazgatóságának, a ki megérdemelte, hogy emlékét kegyelettel megőrizzük.

Jelentjük ezután, hogy az igazgatóság kebeléből ez idén sorrend szerint Hönsch Dezső és Teich Zsigmond igazgatósági tagok lépnek ki, és hogy az elhunyt Szerviczky Ödön és Kellner József igazgatósági tagok helyei a még hátralevő egy évi működési időtartamra betöltendőek. Ennek folytán 2 igazgatósági tagnak helye a rendes időtartamra, kettőnek a helye pedig 1 évi működési időtartamra lesz választás útján betöltendő.

Végül kérjük ezen jelentésünket tudomásul venni, indítványainkat elfogadni és a felügyelő-bizottság javaslatának meghallgatása után a zárszámadásokat, illetve mérleget jóváhagyni, részünkre s felmentvényt megadni és az osztaléknak kifizetése iránt határozatot hozni.

Sátoralja-Ujhely, 1902. évi január 23-án.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A lefolyt 1901. évben a reánk ruházott feladatban a törvény és alapszabályok értelmében eljárva, van szerencsénk jelenteni, hogy ez évben is működésünk közben, ugyiszintén a pénztárak és könyvelés időszakonkénti vizsgálatainál mindenben kellő rendet és pontosságot tapasztaltunk.

Megvizsgáltuk az 1901-ik évi zárszámadást, eszközöltük a leltározást és a mérleget a ker-

törvény 199-ik szakasza értelmében helyesen fölláttatottak találtak.

A társulat igazgatóságának 1902-ik évi január hó 23-án kelt üzleti jelentéséről és az abban foglalt nyereség-felosztási tervéről tudomást vettünk és a zárszámadást jóváhagyni, a felosztási tervet pedig elfogadni javasoljuk; kérve egyúttal az igazgatóság részére, valamint részünkre, a lefolyt évre a felmentvényt megadni.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1902. évi jan. hó 25.

A felügyelő bizottság.

Hirek a nagyvilágból.

Rudolf trónörökös halálának tegnapielőtt, jan. hó 30-án halt a tizenharmadik évfordulója.

Ferenc Ferdinánd főherceg, várományos trónörökös, Bécsből Szentpétervárra utazik az orosz cárral és a cári család látogatására. Ezt a látogatást beavatott körök az udvariasság határára túlnem lépéssel ruházzák fel.

A bürok ismét fényes diadalt arattak az angolok felett, kikről, egyebek közt, tizennégy ágyút is zsákmányoltak. — Allandó hadi sikereik vannak bár a büroknak, de azért — mint a Krüger elnök környezetében mondogatják — a bürok nem idegenkednek a fegyverszünetről és a békekötéstől, a mire most már hajlandósága van az angol kormányra is.

Hirek az országból.

Öfelsége a király holnapután Bécsből Budapestre érkezik és két hétig marad székes fővárosunkban.

A magyarság szaporodása. Az országos statisztikai hivatal a legutóbb tartott népszámlálás alapján megállapította, hogy a magyarság száma a szoros értelemben vett Magyarország területén lakosságnak 51.4 százalékát; tehát a 19 milliót jóval meghaladó népességnek nagyobb része a magyarság javára esik.

Az országgyűlés képviselőháza f. évi jan. 28-iki ülésén megkezdte az 1902. évre szóló állami költségvetés tárgyalását.

A Duna-melléki ev. ref. egyházkerület a Szilágyi Dezső halálával megüresedett főgondnoki tisztre Darányi Ignác dr. földművelésügyi ministert választotta meg.

Különlélek.

— **Lapunk felelős szerkesztője** családijában Sátoralja-Ujhelyből pár napra Szabolcsba elutazván: a „Zemplén” mai számáért a lap-tulajdonos felelős.

— **Felolvasó-est.** A sátoralja-ujhelyi reformátusok legutóbbi, vagyis januárius 30-iki vallásos estéje is nagyszámú intelligens közönség érdeklődése mellett folyt le, melynek soraiban valláskülönbőség nélkül jelennek meg minden egyes alkalommal mindazok, a kik az ilyen nemes irányu mozgalomnak igaz barátai s a kiknek lelkében az ott hallott eszmék és igazságok élénk visszhangra találnak. A hallgatóság serege a hasznost a kellemessel összekötve, lelki gyönyörűséggel, szellemi élvezettel vesz részt ezeken a vallásos és hazafias irányu estéken s a részéről nyilvánuló magasfokú érdeklődés bizonyára csak fokozza a lelkesedést az esték rendezőiben s buzdítja őket a kitűzött cél felé való törekvésükben. Hogy vallásos és hazafias szellemű felolvasásaik, szavataik, énekeik nem hangzanak el kiáltó szóként a pusztába, hanem építő, nemesítő, felemelő hatással vannak a hallgatóságra: arról ép maga a lelkes hallgatóság tesz fényes tanúbizonyságot, a benső ember szerint.

— A mult esütörtöki est a következőképen folyt le: Gyülekezeti közös éneklés után nt. **Korbély Géza**, ág. hitv. evang. lelkész mondott igen szép, szívből jövő imát. Majd felolvasást tartott az első keresztyén gyülekezetéről. A kép, melyet az ösgyülekezetéről rajzolt, valóban mesteri kézre vall. Szépen megírt, szépen előadott, eszmékben és gondolatokban gazdag felolvasása a hallgatóság figyelmét mindvégig teljes mértékben lekötötte. Ezután **Szalay Béla** ref. orgonista ügyes precinálása mellett egy férfi négyest adtak elő szép sikerrel a felolvasó esték kedvelt énekei s lelkes barátai: **Mester Dezső**, **Lábos Béla**, **Csizy Béla** és **Bakoss Elek**. Énekük igen **kellemes hatást** tett a közönségre. Erre egy szinte **ujszerűnek** tetsző pontja következett a másornak, a mennyiben **Eötvös Károlynak** „Utazás a Balaton körül” c. munkájából „Utolsó szó az Istenhez” feliratu részletet szavaltta el **Ráczkővy János** spataki IV. é. teol. Ez az elbeszélés vonzó tartalmánál fogva már magában véve is megkapó, lebilineselő. Hát még a **Ráczkővy** remekbariton hangjával; az elbeszélés egész tartalmát pompásan visszatükröztetve, előadva: va-

lóban szívet lelkét foglyul ejtő és megrázó! A minden ízében szépen sikerült szavaltat után ismét **Mester Dezső**, **Bakoss Elek**, **Csizy Béla** és **Lábos Béla** adtak elő **Szalay Béla** vezetésével egy éneket, a mely az előzőhöz hasonlóan szintén remekül sikerült. Ezt követve **Hornyák Irén** polg. isk. növendék szavaltta el **Jámbor Lajosnak** „A 12 éves Jézus a jeruzsálemi templomban” c. bibliai képét. A vallásos érzéstől áthatott, értelmes szavaltat felemelő hatást tett a hallgatóságra. Az estét közös gyülekezeti éneklés zárta be. A felolvasóesték februárius végéig tartanak. A legközelebbi, vagyis a febr. 6-iki felolvasó estén, mint halljuk, a vegyes-énekkar is fog szerepelni.

— **Jegyesek.** **Zinner Jolán** Sátoralja-Ujhelyből és **Tauber Hugó** Vágújhelyről jegyesek.

— **Vadászat.** A vadászati szezonnak a tegnapi nappal vége. A mult hét utolsó napjaiban, természetesen, mindenfelé folyt a vadászat, kivált pedig a sik földeken és rengeteg a száma a szegény tapsifülesnek, melyek a vadászok puszkái irányából terítékre kerültek. Ertesülésünk szerint nagy szabású vadászat volt **Klein Nándornak** záhonyi és salomoni birtokain, továbbá **Meczner Gyulának** a sárospataki alsó határban lévő birtokán. Az ujhelyi nimródok közül mind a két vadászatra többen voltak hivatalosak, kik a vendégszerető házi uraknál a nemes sportból és mulatságból bizonyosan kivették részüket.

— **Hálászólat.** **Andrássy Dénes** gróf ur ökegyelmessége és áldott szívi hitvese öccselencélája, hozzájuk intézett alázatos kérésre, a Varannón épülő közös protestáns templom építésére a mai napon 4000 (négyezer) koronát voltak kegyesek kezembe juttatni. E fejedelmi adományt megköszönni úgy, a mint az arra méltó, hálaikat illő szavakkal kifejezni: nem érzem magamat képesnek az örömtől és meghatótságtól! Addig is míg ezt egyházam tanácsa teheti: nekik és vármegyénk szeretett fiának, nsgs. **Sulyóvszky István** jószágkormányzó úrnak, mint folyamodásunk pártfogójának, ez uton is a legmélyebb köszönetünket fejezem ki.

Varannó, 1902. január 28-án.

Díszeghy János, főszolgabíró, a protestánsok egyházi felügyelője.

— **Halálozás.** Teljes részvétellel fogadtuk és bocsátjuk köztudomásra, hogy zempléni megyei születésű **Féreghy Árpád**, cs. és kir. főhadnagy a 89. sz. gyalogezrednél Lubacrobán, Galiciában, a f. évi jan. hó 20-án, életének 28-ik évében, váratlanul elhunyt. Január hó 22-én temették nagy katonai pompával. — **Mok Ferencné** úr-asszony kedvelt munkatársunk, szeretett fivérének gyászolja az elhunytban. Fogadják részvétünket!

— **Esküdtársak.** Az 1902. évi február hó 17-én kezdődő esküdtársi ülészek szolgálati listájába a következők sorsoltattak ki. — a) **Rendes esküdték:** **Romonyák János** (Mikóháza), **Rosenberg Samu** (Ujhely), **Pereszélyi István** (Varannó), **Kádár Gyula** (Ujhely), **Róth József** (Ujhely), **Schneider Károly** (Mád), **Körtvélyessy László** (Lasztóc), **Bernáth Győző** (M-Jesztreb), **Péchy Gusztáv** (Szacsur), **Ureczky Béla** (V.-Csemernye), **Spóner Sándor** (Tálya), **Senyeny Miklós** br. (Czigánd), **Werner Gyula** (Varannó), **Táray Dezső dr.** (Ujhely), **Rácz Lajos dr.** (Sárospatak), **Roth Mór** (Ujhely), **Szirmay Béla** (Kohány), **Cséry Herman** (Varannó), **Révy Géza** Viktor (Perbenyik), **Persenszky Lajos** (Homonna), **Róth József** (Sárospatak), **Szerdahelyi Vince** (Rad), **Rónai Albert** (A.-Hrabóc), **Bokor József** (Ujhely), **Lehoczky Miklós** (Vehécz), **Ujj István** (Ladmóc), **Szinyei Gerzson** (Sárospatak), **Reichard Gyula**, **Benke Pal** (Ujhely), **Pavletits György** (Sárospatak); — b) **Helyettes esküdték:** **Dienes Lajos**, **Beregsszky István**, **Csésy Imre**, **Főző József**, **Ármágyi János**, **Glück Samu**, **Andriczo Mihály**, **Haas Lipót**, **Spillenber Barna** és **Blumenfeld Adolf**, sátoralja-ujhelyi lakosok.

— **Megtámadott ujságkihordó.** Januárius 25-én este **Wollner Józsefet**, a „Z. U.” c. lap kihordóját, a Medve-körmától az Ósbudavára című vendéglő felé vezető keskeny, sötét utcán egy alak — itt nem idézhető gyalázó kifejezések után — megtámadta, arcul verte, nyakkendőjét letépte, a kezében volt lapokat összetépte, sárba tiporta s ezután az alávaló, galád tette után megugrott. A rendőrség a tettesnek nyomában van.

— **Tánomulatság** A sárospataki ev. református egyházi énekkar Sárospatakon, a városháza nagytermében, az énekkar alapítókéjének gyarapítására, f. hó 8-án jótékonycélú zártkörű tánomulatságot rendez.

— **Brutális férj.** **Popelyás János**, az ujhelyi Hecskén lakó kútmester, ma egy hete részeg állapotban feleségét, mivel hogy a koresmába utána menni merészkedett, ugy el verte, hogy szegény asszonyának az egyik bordája is eltörtött. **Popelyásné** a rendőrség a kórházba vitette, a brutális férj ellen pedig az eljárást megindította.

— **Párviadal miatt elítéltek.** **T. Z. dr.** és **M. J.** politikai és választási kérdésekből folyólag néhány hónap előtt kardpárbajt vívtak. A törvényszék tettükért a mult héten tartott főtárgyaláson **T. Z.-t** 5 napi, **M. J.-t** pedig 10 napi államfogházra ítélte, az enyhítő körülmények figyelembe vételével.

— **Kegyes adományok** az andrásfalvi (Bukovina) csángó magyar reformátusok által építendő új templomra. 1. Az ev. ref. **lelkészi hivatal gyűjtése:** özv. **Szombathy Lászlóné** 8 K., a sátoralja-ujhelyi ev. ref. egyházközség perselypénze 1902. jan. 1-én 19 K. 64 f., **Papp Gyula** 1 K., **Kövér József** 40 f., **Kiss Andrásné** 80 f., özv. **Palásthy Jánosné** 1 K., **Móricz János** postai és táv. altiszt neje 1 K., **Pongrácz Lajosné** 1 K. 60 f., **Csehy Péter** 1 K., **Csomós András** 1 K., **Móré Dániel** 1 K., **Rakovszky Sándor** 1 K., **Kállay György** 40 f., **Tarpay István** 1 K., **Tóth László** 1 K., **Bodnár Amália** 2 K., **Vojtkó István** 1 K., **Szokolay Emilné** 1 K., **Kasko András** 1 K., **Csomós Bertalan** 1 K., ifj. **Kájel János** 2 K., **Kájel József** 1 K., **Tóth Lajosné** 2 K. 20 f., **Hodosi Mihály** hajdu 2 K., **Pirigyi András** 1 K., ifj. **Czibalmos József** 1 K., **Tóth István** 60 f., **Kocsordi János** 60 f., **Soltész Gábor** 2 K., **Páles Károly** 1 K., **Demeter István** 1 K., **Főző Péterné** 2 K., **Szemán Mihály** 1 K., **Tóbiás Gyula** 1 K., **Nagy Sándor** 1 K., **Kulesár István** 1 K., **Schninszky Jánosné** 1 K., **Gireth Kálmán** 1 K., **Közeghy Jánosné** 2 K., **Fekete Vince** 1 K., **Páles Károlyné** 1 K., **Soltész Boriska** 2 K., id. **Czibalmos József** 1 K., **Novák Györgyné** 2 K., **Szilvassy Matild** 1 K., a „Zemplén” 5 K. Összesen 82 K. 24 f., azaz: nyolevankét korona és huszonnégy fillér.

— **Időjárás:** Februárius elseje végre meghozta az erős, száraz hideget, mely ha pár napig még így tart: megállítja a Bodrogot, Tiszát iramodásában és bele kényszeríti a tél jégpáncéljába. Szóval minden arra mutat, hogy **jégszűret** előtt állunk, a minek hogy a vendéglősök, tejesarnokok tulajdonosai, mészárosok, hentesek és a többiek már előre is örülnek — természetes.

— **Egy kávéház rejtelméi.** Nemrégiben történt, hogy egy **B.** nevű ujhelyi uri ember egy átlumpolt éjszaka révén **K.** vak zenészzel, az ő hűséges kísérelőjével, reggel felé a nem éppen ékes és bizalmat gerjesztő „Korzó” kávéházba ment, a hol mulatozásának az lett a vége, hogy nemesak száz forintjától és értékes aranyórájától fosztották meg, de ráadásul még véresre is verték. A kárvallott feljelentése után ebben az ügyben **Schmidt Lajos** rendőrkapitány rögtön nyomozást indított, melynek eredményéről eddig annyit tudunk, hogy ugy a kávé, mint a vak zenész ellen rendkívül terhelő adatok merültek föl s alig ha elkerülik a törvény sujtó kezét. A nyomozati iratok egyenként a kir. ügyészségnél vannak. A rendőrkapitány egyúttal gondoskodott arról is, hogy az ilyen „bűntanya” végképp bezárassék.

— **A csuz és köszvényes** betegek a háziszerek sok fajtáját alkalmazták anélkül, hogy orvos tanácsához folyamodnának. Köztudomásu, hogy a Zoltán-féle csuz és köszvény elleni kenőcsben oly kipróbált szert ismernek orvosok és betegek, melytől még azok is, kik 15—20 év óta szenvednek s fürdőket és különféle szereket eredménytelenül használtak, néhányszori bedörzsölés után meggyógyultak. Ezt bizonyítja számtalan köszönő levél és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyek a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok eredményeiről állítottak ki **Zoltán Béla** budapesti gyógyszerész részére, kinél e szer üvegenként 2 koronáért kapható.

— **Tánvígalmom** A k.-helmezi önk. tűzoltó egyesület, saját pénztára javára, a „Bodrogközi kaszinó” termeiben ma este tánvígalmat rendez.

— **Farsangi naptár.**
Februárius 4-én: Az ujhelyi rk. főgimnáziumi ifjúságnak hangversenyvel egybekötött tánomulatsága.
„ 8-án: A zempléni vármegyei vívó- és sport-klub tánomulatsága.
„ 9-én: Az ujhelyi fodrászok szinielőadása és tánomulatsága.
„ 10-én: A városi kaszinó bálja.

„Trilby” persajó

Főraktár: Gyarmathy Béla Sátoralja-Ujhely.

Irodalom.

Az „**Adalékok Zempléni vármegye Történetéhez**” c. havi folyóiratunknak 1902. évi, egyzersmind a VIII. évfolyamnak februárius füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Zemplén-vármegye történeti földrajza. XL. közl. (Vég-

Folytatás a II. mellékleten,

Ardó). Irta: *Dongó Gy. Géza*. — 2. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. (71. folyt.) Latinból: *Matolai Etele*. — 3. Történeti jegyzetek Zemplénvármegyéről. (71. folyt.) Latinból: *Dongó Gy. Géza*. — 4. Babotsay Izsák naplója. (23. folyt.) Közli: *Hubay Kálmán*. — 5. Ujabb adatok Sennyey Pongrác br. élettörténetéhez. (VIII.) Irta: *Lojda József*. — 6. Szirmay András naplója. (64. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc*. — 7. Bodrogközi tájszók. (II.) Gyűjti: *Berecz Károly*, id. — 8. *Levelesláda*. Boeskey István végredele. (II.) Közli: *Doby Antal*. — 9. Boeskey-irományok. (XII.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 10. A Rákóczi-féle adománylevelekből. (XVII. és XVIII.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 11. *Irodalom* A „Nagy Képes Világtörténet”-ről. — 12. *Tárca*. Jehiel Seraga, a zsidó orvos. Irta: *Fischer Armin*. — 13. A szerkesztő póstája. — 14. **Függelék**. A Boeskey-család nemzedék rendje. (I—III. Táblázat.) Összeállította: *Doby Antal*. — A havonként 2 nagy íven megjelenő „Adalékok” előfizetése egész évre (12 füzetre) csak 6 K. azaz: hat korona. — *Melegen ajánljuk mindenkinek, a kit vármegyénk viszonylagos története érdekel; főképp pedig ajánljuk a vármegyébéli községek figyelmébe, már csak azért is, mert ebben az évfolyamunkban is folytatódik a községeknek külön-külön történeti és helyrajzi ösmertetése. — Az előző évfolyamokhoz díszes könyvtáblákkal még szolgálhatunk. — Ára 1 kor. 80 fillér, postai küldéssel: 1 kor. 90 fillér.*

Wallenstein. Szinte jóslatszerű erről a világtörténeti jelentőséggel bíró egyénről, Wallenstein heregrőről, Kepplernek az ítélete. Születésekor együtt állt a Szaturnusz és Jupiter az égboltozaton. A Szaturnusz forrongó gondolkozásra mutat, szertel hiányára, az emberi és isteni törvények megvetésére. Ezeket a hibákban csak a Jupiter befolyása segíthet s Wallenstein valóban nyugtalan kedélyű volt. Wallenstein maga is hitte, hogy sorsa meg van írva a csillagokban, ez teszi pályáját kimértté és habozóvá. Érdekes, hogy éppen a nagy katonák, a tett emberei, hódolnak enygyire a végzet hatalmának. A nagy olasz hadvezéreket csillagások kísérték, Napoleon, a fátumban bízt a Zrínyi Miklós jelmondata: „Jó szerenese — semmi más.” Wallenstein élete és hadvezéri pályája szépen van megírva a Nagy Képes Világtörténet 148. füzetében. — Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői ut 18. sz.) Sátoralja-Ujhelyben *Lövy Adolf* könyvkereskedőnél.

Egyesületi élet.

A bodrogközi jótékony nőegyesület Király-Helmeczen, a f. hó 23-án tartotta meg rendes közgyűlését, a perbenyiki grófné, *Mailáth Józsefné* elnöklete alatt

Az elnöki jelentésből láthatjuk, hogy a nőegyesület működése az egész Bodrogközre több mint 50 községre terjed ki és tagjainak összes száma 21 alapító, 10 pártoló és 230 rendes tag. Álláspontjáról, melyet megalakulásakor meghatározott nem tért le; segíti a szegényeket, ellátja őket ruházattal, élelemmel, adományokkal, gondoskodik népkönyvtárakról, a betegek ápolásáról; a szegény iskolás gyermekeknek tankönyveket adományoz, háziipart létesített és nagy befolyása van a társadalmi munka fellendülésére.

Jótékony célokra már ez ideig is nagy összegeket adományozott u. m:

1. Népkönyvtárakra és lapokra 3077 K. 46 fl.
2. Karácsonykor a szegényeknek ruházattal s élelemmel való ellátására 9459 K. 21 „
3. Iskolás gyermekek jutalmazására 1065 K. 10 „
4. Iskolai tankönyvek s felszerelésekre 1350 K. 52 „
5. Háziipar létesítésére 2620 K. 46 „
6. Mennhelyek fentartására 352 K. — „
7. Segélyezésekre 1481 K. 30 „

Különösen nagy hatást tett az elnöki megnyitó beszéd, melynek utolsó része így hangzik: Végül engedjék meg, hogy egy részletét azon első beszédemnek, melyet szerencsés voltam megalakuló gyűlésükön ezen helyen elmondhatni, újra hangsúlyozzam; azt mondtam ugyanis: Egyesek ereje gyenge, sok ilyen erő pedig egy olyan tartalommal képvisel, a mely szembe szállhat nagyobb akadályokkal is és kitartással ezeket le is fogja küzdeni. Sok lesz az akadály utunkban, tisztelt közgyűlés, igyekeznünk kell ezek leküzdésére keleképpen felgyverkezni és mi lenne más mint az összetartás, az egyetértés, a mi leginkább erőssé fogja tenni egyesületünket.

Ne pazaroljuk tehetségeinket kifelé, ne engedjük közöttünk személyes kérdések által viszályokat támasztani, ne központosítsuk min-

den igyekezetünket és tekintsük ezen nőegyesület minden egyes tagját edes testvérünknek, ki velünk együtt egy magaslatos cél felé halad és ennek szentelti ezentuli idejének egy részét.

A mindnyájunk által óhajtott siker második fontos feltétele a kölcsönös bizalom, bizunk egymásban és legyen főtörökvésünk a nép bizalmát is megnyerni.

És ha egyetértésben, bizalommal fogunk egymás mellett munkálkodni, ha a nép bizalma, megnyerése által sikerül átépíteni azon határt, melyet a bizalmatlanság közöttünk húzott, akkor fel fog ébredni mindegyikünkben az a legszebb, legboldogítóbb érzélem a harmadik és legfontosabb feltétel: a szeretet, mely egymagába képes mindenre és a melynek melegítő sugarai segítségével ki fog nyitni előttünk minden sziv.

Mert csak a felebaráti szeretet faklyája fogja utainkat kellően megvilágítani és csak akkor mondhatjuk működésünket sikeresnek, ha azon lélekemelő tudattal birunk, hogy népünk szeretetét megnyertük.

Tisztelt közgyűlés! Az egyetértés, a bizalom és a szeretet voltak azon fontos tényezők, melyek segítségével sikerült e rövid 3 év alatt fényes eredményeket elérni, okujunk ebből a jövőre nézve, legyen az egyetértés, a bizalom és a szeretet azon fényes csillag, mely vezéreljen bennünket továbbra is nehé, de immár kedvessé vált kötelezéseink teljesítésében.

Most pedig igen kedves kötelezést teljesítetek még, midőn önöknek tisztelt hölgyeim egyenként és össze s egyben a legbensőbb és leköszintőbb köszönetemet és hálaomat fejezem ki, kérve nemes és nagy célunk folytatásához további szives támogatásukat, jóakarataikat és önzetlen aldoatkésztségüket. **Eljének!**

Elnököt a közgyűlés zajos ovációkban részeltette és mint a nőegyesület vezetőjének és irányítójának j-gyökönyvi köszönetet szavazott.

Megköszönte egyuttal a közgyűlés a kerületi elnökök, választmányi tagok, a tisztviselők és kezelők tevékeny közreműködését.

A bodrogközi nőegyesület megmutatja az irányt, melyet követnünk kell, ha hazánknak igazán javára lenni kívánunk.

Mert nem akkor teszünk jót, amikor lerombolni igyekszünk mindent a mi pártelveinkkel ellenkeznek; a midőn társadalmi állás, rang, vagyon szerint osztályozzuk az emberiséget, hanem akkor, a mikor közös erővel támogatunk és megbecsülünk mindenkit, a ki bár, ellentétes politikai nézet mellett is, a közérdeket önzetlenül szolgálja.

Van tehát a sötétségben egy fénylő pontja a Bodrogköznek. És ez a nőegyesület.

Nagygyá fejlődött, magához vonz mind-nkit a kiben él még az altruizmusban való hit és messze kisugározza jótékony hatásait. J.

Meghívó. A nagymihályi izr. jótékony nőegyesület, saját alapítókéjének gyarapítása céljából, Nagy-Mihályon, a Barnai-szálló összes termeiben, folyó hó 8-án, a sárospataki főiskolai dalosok, Walkovszky Béláné urnő, Mihalesik Teréz és Székely Piroksa urhölgyek, továbbá Tsepny Zoltán és Deme Gyula urak szives közreműködésével, hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez.

Jótékonyoélu műkedvelői előadás. A varannai iparos ifjuság — írja tudósítónk — mely már annyi szép tanujelét és eredményét mutathatja fel nemes irányú vállalkozásának, f. hó 2-án, a varannai rk. templom orgonája javára színre hozza „Uzsa György”-öt, Gerő Károly 3 felvonásos színművét. Előadás után tánc következik.

Nyilvános számadás.

A Sátoraljaújhegyi izr. nőegyesület által 1902. január 18-án rendezett jótékonyoélu táncestély eredményének kimutatása.

Bevétel beléptidijakból	684 K. — fill.
Felülfizetésekből	511 „ — „
Összesen	1195 K. — fill.
Kiadás, számlák szerint	372 K. 90 fill.
Maradvány	822 K. 10 fill.

Felülfizettek, illetve adakoztak: Tauber Hugó (Vágújhegy) 37 K., Wallis Gyuláné grófné, Fornszer Béla 20—20 K., — Hadik Béla gróf 17 K., — Dókus Gyula, Haas Bertalan dr., Teich Zsigmondné 14—14 K., — Guttman Mór (Luka), Zinner Henrik, Weinberger Dávid, Székely Elek, Kincsesy Péter, Mezei Mór (Budapest), 10—10 K., — Watterschneider Miksa (Mád) 12 K., — Róth József dr., Schön Hugó dr., 8—8 K., — Mailáth József gróf, Haas Lipótné, Haas Fülöpné, Reich Lipót, Grün Bernát (Kázmér), Haas Adolf, Haas Mór, Gaál Mór, Kornstein Jenő, Schvarcz Bernátné, Erényi Manó dr., Davidovics Adolf, 6—6 K., — Szöllősi Arthur dr., Adler Adolf

(N.-Károly), Reichard Armin, Schön Sándor, Kornstein Mórné 5—5 K., — Guttman Israel, Weisz Regina, Jelenek Adám, Kornstein Ignác, Reichard Salamon dr., Moskovits Vilmos dr., Horváth Mátyás, Szepessy Arnold dr., Roth Bernát, Kun Frigyes, Zinner Adolf, Ligeti József dr., Biró Pál, Rósenthal Sándor, Thomán István (Budapest), Szánky Nándor, Fleiszner Frigyes, Bettelheim Márton, Blum Atthar, Breiner Herman, Friedmann Armin dr., Widder Gyula, Rosenberg Samuel dr., Waldmann Adolfné dr.-né, Szűcs Jenő, Landesmann Miksa, Révész Miksáné dr., Blumenfeld Jenő, Meczner Gyula id. 4—4 K., — Thuránszky Zoltán dr., Klein Jakab dr., Balkányi Kálmán (Debreczen), Fried Samu dr., Stern Armin dr., Vértessy Zsigmond, Magaziner Emil, Frisch Heiman 3—3 K., — Lichtenstein Jenő dr., Szöllősi Sándor, Grosz Dezső dr., Davidovics Jenő dr., Czako Ignác, Klár Andor, Goldblatt Mór, özv. Schvarcz Mór, Burger István, Reichard Lajos, Werner Miksa, Reichard Sándor, Grünbaum Simon, Kellner Soma dr., Waller Aladár, Reichard Dénes, Gottlieb Jenő 2—2 K., — Kovács József, Rein Bernát, Kállai Mihály, Klein Pál, Reich Arthur, Fenyvesi Samu, Meczner Gyula, Iczkovicz Jakab 1—1 koronát, — Fogadják a nemcs szivü adakozók ez uton az egyet halás köszönetét — Sátoraljaújhegy, 1902. jan. 24-én.

Teich Zsigmondné,
egyes. elnök.

Kornstein Jenő,
egyes. titkár.

Nyilvános köszönet.*

A varannai iparos-egyesület f. évi január 16-én tartott jótékonyoélu táncmulatsága alkalmával, mely a helyi viszonyoknak megfelelően eléggé jól sikerült, felülfizettek: Strasser Antal, Werner Gyula, Füzesséry Pál 5—5 koronát, — Urbán Ferenc, Szeman János (Zalobina), Pereszlényi István, Thain István (Matyasósz), Lampel Nándor Guttman Márton, Mayer Márkus, Ureezky Béla, Takács István, Filicskó Miksa, Dieszner Antal, Gaál Sándor, 2—2 koronát, — Kraemer Sándor, Lőrincz János, (Mernyik) és Letényi Armin 1—1 koronát. — *Tombola tárgyakat küldtek*: Béres Imre, Bogovich Anna, Cservenyák Margit, Csalfa József, Bunyacziczky József, Dzsurbala János, Fuchs István, Füzesséry Pál, Kálnássy István, Kasztrenner László dr., Klausner Emil, Kurimszky József, Lefkovits Andor, Linhardt Antal, özv. Liszy Edéné (Sátoralja-Ujhely), Madarász János (V.-Csemernye), Mastsenyik Gyula, Matuscsák János, Mihalesin István, Mitró András, N. N., Novák János, Oláh Andor, Rókiczky Mariska, özv. Román Jánosné (Sátoralja-Ujhely), Bosenbluth Sándor, Schwartz Ignác, Salgó Sándor, Urbán Ferenc, Velinszky Roszláv, Veszek Pál, Zseltvay Ida, Zseltvay Viktor.

Fogadják a nemes szivü adakozók az iparos-egyesület halás köszönetét.

Varannón, 1902. január 25-én.

Klausner Emil,
egyesületi pénztáros.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

„Dámvad” cím alatt e lap f. évi január 26-iki számában megjelent cikkely kiváló szellemű szerzőjének a „Sontagsjäger” azt izeni: először sziveskedjék magyarul kifejezni a neki adott címet, még pedig úgy, hogy „Vasárnapi vadász,” másodsor tudnia kell, hogy a vasárnapi vadász aligha megkülömböztette volna az őzet a dámvadtól s így az illető koponya-vásárló csak igazi vadász lehetett. Végre vegye tudomásul, hogy az illető a kérdéses koponyát kikészítés végett, gyűjteménye számára vásárolta meg, miután különböző állatkoponyák gyűjtésével foglalkozik; ezuttal nagyon szivesen venné, ha ön szeretetreméltó uram megengedné szellemes koponyájáról gipsz lenyomatot készíttetni. Polgártárs! ha e kéréssemnek eleget nem tehetne, azt tanácsolom, hogy leendő megboldogulása után az antropológiai muzeum számára tömessen ki magát.

TANÜGY.

A Zemplén-vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata.

— Rovatvezető: Molnár Gyula. —

Kéziratok rovatvezetőhöz Sátoralja-Ujhelybe küldendők.

Néhány szó az új „Gondnoksági Utasítás”-ról.

(Folyt. és vége.)

Nem egészen világos az osztálybeosztásokra vonatkozó rész. Ez többek között ugyanis ezt mondja: „Többtanítás, egyszem osztott áll. elemi

* Ma egy hetes számból kiszorult. Szerk.

népiskolában *lehetőleg* a felmenő rendszer alkalmaztassék. Mit kell a „lehetőleg” alatt értenünk? Ha teljesen osztott, szerintem mindenkor lehet. De ezt követeli a méltányosság is. Avagy méltányos-e az, hogy valaki évről-évre I-ső vagy II. stb. más megint állandóan V. VI. osztályokat tanít? Hiszen a körülmények között az utóbbi állandóan heti 6-8 óráttal van megterhelve. Igaz, hogy a felsőbb osztályok tantói kárpótlásul az ismétlődő oktatás alól felmentettek; van-e azonban mindenütt ismétlő? A hol tanociskola gazd. ism. iskola polg. iskola stb. van, alig Ezek meg talán csak nem tekinthetők olyan ismétlőknek, hol a tanító díjtalanul köteles a tanítást el látni? Ha tanítanak is ezekben az áll. el. iskola tanítóit, külön dotációért cselekszik ezt, a minnek folytán ez más elbírálás alá tartozik.

Azt is mondja a nevezett pont, hogy a beosztásnál „csak is a helyi viszonyok, de semmi esetre sem a tanítók személyi érdekei lehetnek irányadók.” — továbbá, hogy a „mindennapi és ismétlő iskolában az áll. elemi tanító köteles heti 34 óráig terjedhető tanítást végezni”. Igen ám; ez azonban semmi esetre sem jelentheti azt, hogy az egyik heti 6-8 órával többre kötelezett, mint a másik. Pedig, ha a felmenő rendszerrel szülő részben a „lehetőleg” megmarad, lépten nyomon találkozhatunk majd ezen jelenséggel az életben.

Az igazgatónak áll jogában javaslatát az osztálybeosztásokra vonatkozólag megtenni. Nos tehát ő egyszerűen — mert talán saját érdeke is úgy kívánja — a „lehetőleg” által nyújtott kibúvó ajtó használna, azt mondja: „Nem lehet”. S a felmenő rendszer megmarad továbbra is papírra írt malaszt. És a rövidségben maradt tanítók ugyan mit tesznek? Hallgatnak. Ők utóvégre okos és előrelátó emberek, ismerik s közmondást, hogy t. i. „hallgatni arany” s inkább tovább vonszolják a terhet, sem hogy az egyenetlenség tűzét élesztve, igazuk jutalmául a krakélség bélyegét magukra sűtessék.

Mostanában a legtöbb áll. isk. igazgató, alsó, kevés órásszámmal bíró osztályokat tanít, a még érvényben lévő, az 1877. évben kiadott tanterv világosan kimondja, hogy: „Az V. VI. oszt. tanítója, az intézetet igazgatója”. Más szóval, az igazgató mindenkor az V. VI. osztált kell, hogy tanítsa. Ez is az igazság. Ő rendesen a legnagyobb fizetést élvez, jogosan megkívánhatjuk tehát, hogy a felsőbb osztályokat vezesse. Így a felmenő rendszer sem ütközne semmi akadályba, mert a többi osztályok már mind teljesen osztottak. — Sok vizsgálódásnak vennők elejét, ha az „utasítás” a felmenő rendszert — a teljesen osztott iskolákban *kötelezőleg* mondaná ki. A tanítók 6 év alatt csak jobban megismerhetnék növendéik tehetségeit, természeteket, kedélyvilágukat, mint egy év alatt. Egy év még arra is kevés, hogy a szükséges ismereteket beléverje, nem hogy mindegyiket, mint önálló egyedet, pszichológiai experimentumok s megfigyelések tárgyává tegye. A gyermekpszichológia, mint új tudomány zsenge korát most éli nálunk s kitől várhatják annak vezérharcosai, ha nem a tanítóság legintelligensebb elemétől: az áll. tanítóságtól, hogy a gyermeki lélek alapos s pontos megfigyelése által az adatokat annak kiépítéséhez s megszilárdításához összegyűjtse. Határozott és szilárd a meggyőződés, hogy ehhez csakis a felmenő rendszer fogja majd az utat egyengetni.

A tanítótestületi ülések ügyeit tárgyaló 101. §-a az egyes részletek között ezeket is mondja: „A tanítótestület jegyzője a tantestület két legfiatalabb tagja, a kik a jegyzői tisztelet félévenként felváltva viselni kötelesek”. — Sokat gondolkoztam e sorok felett, mialatt azok előnyét — a régi gyakorlat felett — nem tudva belátni, mind határozottabban bontakozott ki s vált meggyőződésemmé az a kezdetben körvonalozatlan, homályos-sejtés hogy az új „Utasítás” eme paragrafusa sem életre való s legkevésbé alkalmas a tanító közselelemnek — habár csak a tanítótestület szűkebb körében is — a megszilárdítására. De lássuk csak közelebbről. A megelőző években e tisztség választás által töltött be, alkalmat adva a kartársi tapintat s méltányosság érvényesülésének; most, egyenesen a két legfiatalabb köteles e tisztséget ellátni. És ha *évről-évre* az a bizonyos kettő a legfiatalabb, mi történik? . . . Származik egy ú. n. *örökös jegyzőség* mindkét *legfiatalabb* kartárs nagy lelki gyönyörűségére. Képzelnék . . . azaz de hogy képzeljünk, hiszen a mindennapi élet is elég példát nyújt — egy tantestület, melyben 10-15 évig nem történik személyi változás; vajjon, aki ebben ma a legfiatalabb, nem az lesz-e 10-15 év múltán is? Tehát ha ma jegyző, nem az lesz-e akkor is? De mondjuk, változás történik, hol van az megírva, hogy *még fiatalabb* tagot kap a tanítótestület? Nincs-e meg ép úgy az eshetőség, hogy idősebbet kap? Hol itt a ratió, hát az igazság? Ha a választás megmarad, egyik év. n. ezt, a másikon azt a tagot választja a tanítótestület s meg van az őszhang, mert mindenki belátja, hogy az a méltányos s igazságos eljárás: jusson arányosan a teherből. Most? . . . Mindenki a paragrafusra hivatkozik s a *szegény legfiatalabbnak* azért, mert ő 2-3 évvel később látta meg Isten szép vi-

lágát, *örökös jegyzőség* a jutalma. De hát lássuk végre az ezen munkáért járó előnyöket. Talán nagyobb fizetés, avagy éppen külön honorárium — gondoljuk. Korántsem. A fizetés bizony még kisebb, mint bármelyiké, hiszen a korpótlékot, sajna, még a messze jövő köde burkolja. Külön díj, na az már a nagylelkűség netovábbja lenne. A mint látjuk, ebben is hiba van a kréta körül, mely a javítás után sóvárog.

Az „évről-évről” vizsgálatokról szóló 90. § egy helyen ezeket mondja: . . . Az elnök jelöli meg a vizsgálati tárgyak sorrendjét, ő szólítja teletre a tanulókat, azonban a vizsgálat szakszerű vezetése, a kérdések feltevése, a tanulók utbai vezeltése, az osztatlan népiskola tanítójának a több tanítós iskolában az igazgató-tanító, illetve helyettesének tiszte. A *több tanítós* iskolában miért az igazgató s mért nem az osztálytanító vezeti — miképpen az osztálytanítóban — a vizsgálatot? Az már csak kétségtelen, hogy az osztálytanító jobban ismeri növendékeit s természetesen eredményesebb vizsgálatot tehet. A gyermeket is a kérdés s kérdező szokatlansága gyakran annyira kihozza rendes kerékvágásából, hogy még ha a legjobb tanuló is — egy szót nem képes szólalni. Ezt aztán már alig lehet a tanító tanítás-beli büzségének s ügyességének rovására jegyezni? És mégis hányszor bűnhődik az ártatlan. Nem akarnám hinni, hogy ez is elismerése lenne annak: az igazgató, mert ő „igazgató”, különb tanítói képességgel van felruházva, mint a többi. Ha csak azért vétett el a gondnoksági tagoktól a kérdéses jog, hogy az igazgató kezeibe tétessék, akkor nem sokat nyertünk s búsan elmondhatjuk: „Adtál Uram esőt, de nincs köszönet benne.”

Összegezve a tapasztalatokat, azt a következtetést vonhatjuk le belőlük: „Nem mind arany, a mi fénylik”; az új „Utasítás” sem olyan nagy nyereség, mint a minőnek az első benyomások pillanataiban hittük. Sok jó s üdvös dologgal szaporodott, az tagadhatatlan, de viszont az is faktum, hogy még sok csiszolás szükséges, míg elmondhatjuk: „Ime az eszme diadala!”

Szükségesnek tartottam ezeket a *közérdek* szempontjából elmondani, menten minden helyi, vagy éppen személyi vonatkozástól. Tettem pedig azt azon szent meggyőződéssel, hogy mindnyájunk erkölcsi kötele-sége: „Vitam impendere vero.”

Omega.

A rovatvezető postája.

K. J. Sárospatak. Mai számunkba már lehetetlen volt beszorítani; jövő számunk hozza.

CSARNOK.

Esküvőn.

Az ódon templon titkos félhomályán.
Ezer sávos fényár verődik át.
Harangok zúgnak . . . nársi nép közelget,
Ősz hajú pap mond ajtatos imát.

Belép a nép a Krisztus hajlokába,
Imaszámolyhoz lép az ifju pár;
„Szeretem!” . . . hangzig a leányi ajkról.
S e bűvös szó a szivekbe talál.

„Szeretem!” . . . esendül most a férfi ajkán;
— Aztán felzúg a vig örömdana.
S mintha mosolyogna az oltárképen ülő,
Fehér areu, fájdalmas Szűzanya . . .

Aztán a lány szolozsmahangok árján
Két ifju szív imája száll tova:
„Uram! Köszönöm, hogy hozzám vezetted,
E földön nem hagyom el őt soha!” . . .

(Bpest.)
Kremmer Dezső.

Városi és községi ügyek.

* **Városi közgyűlés.** Sátoralja-Ujhely r. t. város képviselő-testülete a múlt hó 29-én délután Székely Elek polgármester elnökle mellett rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés legérdekesebb tárgya volt a városi *Kosuth-szobor-bizottság* véleményes jelentése a szobor helyének kijelölése ügyében. A bizottság, mint-hogy a vármegye a Széchenyi-téri inzurgens emlékoszlopnak más térre való áthelyezéséhez jóváhagyását nem adta, — a *szobor helyét a napi piacot javasolta átengedni.* — A közgyűlés, *többek felszólalása után, a napi piacot a szobor helyét névszerinti szavazással átengedni elhatározta.* A jelen volt képv. tagok közül „nem”-mel senki sem szavazott, ketten azonban a szavazástól tartózkodtak. Ezzel kapcsolatban a jelentést levő bizottságot megbízták, hogy a napi piacnak hová leendő áthelyezése ügyében annak idején tegyen véleményes előterjesztést. — Ezután a jogügyi bizottságnak az országos vásárok és állatfelhajtásos heti vásárok alkal-

mával szedendő helypénz bérletére, továbbá a kövezeti vám és piaci helypénz szerzési jognak bérleteire vonatkozó jelentését tárgyalták s a bemutatott árverési feltételeket felolvasás és megvitatás után elfogadták, egyben a polgármestert az árverési megtartására és az eredménynek jóváhagyás végett való bemutatására utasították. — A közgyűlés ezzel, néhány kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után véget ért.

* **Iskolák vizsgálata.** Beregszászy István vármegyének buzgó és fáradhatatlan kir. tanfelügyelője — írja alkalmi tudósítónk — e héten folytatta a *viravai gk. esperesi* kerülethez tartozó felekezeti iskoláknak a multkor megkezdett, de akkor be nem fejezhető vizsgálatát. Közben megvizsgálta az utjába eső más iskolákat is. Jelenthetem a „Zemplén” t. olvasóközönségének, hogy e vizsgálat, mely főképp arra szorítkozik: mennyire felelnek meg az egyes iskolák a törvényben eléjük szabott ama minimális követelménynek, hogy közös édes hazánknak hivatalos magyar nyelvű tanítását eszközöljék, igen sok kívánnivalót hagy fenn a tudás tekintetében. — Megvizsgáltattuk az alkalommal a csabalóczi, szerkőczi, viravai, olsinkói, világi, zbjajnai, rokitói, izbugya-bélai, és radványi gk. — további az izbugya-hosszmezői rk. felekezeti népiskolák. — A rokitói, izbugya-hosszmezői és a radványi iskolákban, az eredmény — tekintettel a helyi viszonyokra, eléggé megfelelő, — a csabalóczi, szerkőczi, viravai, zbjajnai és izbugya-bélai iskolákban még csak kezdetleges, — míg az olsinkói és világi iskolákban nagyon elszomorító: mert az előbb említettem iskola tanítója, szegény, maga is nélkülözi és szomjuhozza a magyar nyelv szükséges tudását; az utóbbiban a tanító képesített egyén ugyan, de azért iskolájában az eredmény a mennyiben a körülbelül 140-180 mindennapi és ismétlő iskolásgyermek nemesak a hazai nyelvből, de még a saját anyanyelvből sem tud semmit, a tanulnivalókból. Még csak irni, olvasni sem tud, mely óriási mulasztásért, mondhatnám bünért, a felelősséggel tartozókat nem lehet elég erősen megróni. A vizsgálatot teljesítő kir. tanfelügyelő mindenütt buzdította a tanítókat a magyar nyelv sikeres tanítására, mondván: bizossítsuk a szegény, elhagyott, de jóra való népek jobb jövőt oly képpen is, hogy legalább a jövőben ne legyen kénytelen tudatlansága miatt jobb és hasznosabb keresetekből kiszorulni. — Az eddig megvizsgált iskolák tanítói közül csak a rokitóinak nyilvánította elismerését, a kiválóan ügyes módszere és oly rövid, mindössze is alig pár hónap alatt felmutatott sikeres eredményért.

* **Országos vásár.** Köztudomásul adjuk, hogy holnap és holnapután Sátoralja-Ujhelyben országos vásárt tartanak.

Vármegyei Hivatalos Rész.

29175. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A „Zemplén” tek. szerkesztőségének.

A belügyminister ő nagyméltóságának folyó évi 135,060 szám alatt kelt intézvénye szerint az 1899. évi 43. t. c. alapján a Magyar Korona Országában végrehajtott népszámlálás eredményeinek közzététele rövid időn belül megkezdődik, és pedig első sorban a gyakorlati életet és a közigazgatást leginkább érdeklő adatoknak községenként való kimutatásával.

A népszámlálási eredmények ily terjedelemben még nem tétettek hazánkban közzé községenként és különösen a közigazgatásra igen hasznos és nélkülözhetlen fontosságú ez a népszámlálási kiadvány, mely az összes közérdeklő adatoknak *tanulságos közlésével az ország minden községének népességi és többé-kevésbébb gazdasági és kulturális állapotairól tájékoztat.*

A m. kir. központi statisztikai hivatal részéről minden intézkedés megtéetett arra nézve, hogy az említett népszámlálási kiadványok nagy fontosságukhoz mérten minél szélesebb körben elterjedjenek.

Maguknak az egész országot felölelő kiadványoknak ára is a lehető legmérsékeltebben van megállapítva s ezenkívül azok részére, kiknek anyagi ereje az egész műnek megszerzését nem engedi meg, de a kik legalább saját vármegyék adatai iránt érdeklődnek, *vármegyei külön lenyomatok* készülnek csupán az előállítás költségeinek tekintetbe vételével megállapított igen csekély árban.

Midőn a központi és járástiszviselők figyelmét ezen, a gyakorlati életet és a közigazgatást oly közelről érintő kiadványokra felhívom, a járási tisztviselőket egyuttal felhívom, hogy ezeknek minél szélesebb körben leendő terjesztése érdekében a lehető megtenni, s e célból a szóban levő kiadványok megszerzését a hatóságuk alá tartozó községeknek és körjegyzőségeknek ajánlani ne terheltesse.

A népszámlálási kiadványok I és II. kötetére vonatkozó előfizetési felhívást a m. kir. központi statisztikai hivatal a fentebb megjelölt köz-

igazgatási közelebbi tájékoztató megszerzési Sátoralja

29822./sz.

Az itál étel és élel ban múlt év alatt kiadott ben a szuks engedélyek nyújtása te 11,043. szá ministeri kö 31-ég meg minister ön 24-én 8451 évi decem szabítottá Erről felhivásom sitom. Sátor

30010./sz.

A le tel végett Sátor

Másolat.

Mag szám. Kö nak. A k Németors rén már tán Münc szabbodn ben muta zott Mün következ kanélkül s attól le lebbi het munkané is van, f vényható a Bajor endő ut hirlapok decembe államtitk

Vasár Hétfő Kedde Szerd Csütö Pénte Szon

777./I

rája, Zemp nak mény rak — to lapot pinsz lyam vizsg után

évi meg

csal veg das ma mó tett

is hamisított lóhere magvaknak forgalomba hozatala által elkövetett s az 1894. évi XLVI. t. c. 3. §. c pontjába ütköző kihágásban s végül nem arankamentes lucerna és lóhere magvaknak termelés céljából való forgalomba hozatala által elkövetett s az 1894. évi XII. t. c. 94. §. k.) pontjába ütköző kihágásban vétkeinek mondja ki, s ezért panaszoltat az 1895. évi XLVI. t. c. §-a alapján 30 (harminc) napi elzárásra és 400 (négy-száz) korona pénzbüntetésre; az 1895. évi XLVI. t. c. 3. §. c.) pont alapján 60 (hatvan) napi elzárásra és 600 (hatszáz) korona pénzbüntetésre; s az 1894. évi XII. t. c. 94. §. k.) pontja alapján 200 (kettőszáz) korona pénzbüntetésre ítélte; s foglalt és zár alá vett 4 (négy) mm. vetőmagot elkobzottak nyilvánítja, melyből az 1. és 3. sz. jelzett 2 (kettő) mm. hamisított lóhere mag megsemmisítését, a 2. 4. sz. jelzett összesen 2 (kettő) m. lucerna és lóhere magnak pedig kitisztítása után történendő értékesítését elrendelte; továbbá panaszoltat 47 (negyvenhét) korona eljárási és vizsgálati költség megfizetésére kötelezte, végül pedig a jogerőre emelkedett ítéletnek a vármegye hivatalos kölönyébe leendő közzétételét elrendelte, marasztalt félnek fellebbezése folytán bírálat alá vettem s ennek eredményéhez képest; I. sz. ítéletnek az 1894. évi XII. t. c. 94. §. k.) pontjára alapított részét érdemileg felülvizsgálhatónak nem találtam, mert ezen törvény 117. §-a értelmében két egybehangzó határozat felülvizsgálata csak meghatározott esetekben van helye; már pedig ezen eseteknek egyike sem volt megállapítható; a fellebbezésnek ide vonatkozó részét tehát ezen indoknál fogva elutasítom. II. az ítéletnek az 1895. évi XLVI. t. c. cikkben alapuló részét pedig megváltoztatom s panaszoltat a lucerna és lóhere magvaknak a hatósági ellenőrzést meghiusító módon való forgalomba hozatala által elkövetett s az 1895. évi XLVI. t. c. 4. §-ba ütköző kihágások vádja és következményei alul felmentem; ellenben a köherével hamisított lóhere magvak forgalomba hozatala által elkövetett s az 1895. évi XLVI. t. c. 3. §. c.), pontjába ütköző kihágásban vétkeinek találok s ezért panaszoltat ugyanazon törvényszakasz alapján behajthatlanság esetén 10 napi elzárásra átváltoztatandó 200 (kettőszáz) korona pénzbüntetésben elmarasztalom. A megfellebbezett ítéletnek a zár alá helyezett áruk elkobzását és megsemmisítését, illetve a 2 és 4 sz. jelzett áruknak kitisztítása után történő értékesítését elrendelő, valamint a felmerült eljárási és vizsgálati költségek megfizetését kimondó részét pedig oly változtatással hagyom helyben, hogy a kihallgatott tanuk részére tanudij meg nem állapítható s annak megfizetésére panaszolt nem kötelezhető. A tárgyalás során beigazolást nyert ugyanis, hogy panaszolt a kassai m. kir. vetőmag-vizsgáló állomás 573-5 és 569-81 sz. szakvéleményeiben hamisítottnak nyilvánított lóhere magot eladás céljából üzletében tartott, ezért őt a fentiek szerint elmarasztalni kellett. Az 1895. évi XLVI. t. c. 4. §-ba ütköző kihágás vádja és következményei alul, valamint ugyan ezen törvényszakaszba ütköző azon kihágás vádja és következményei alul azonban, hogy vádlott az eladásra szánt áruinak származását, tisztaságát és csirázó képességét százalékban meg nem jelölte, felmenteni kellett; mert az idézett t. cikk 4. §-a alapján vádlott akkor követett volna el kihágást, ha a hatósági közegeket működésükben akadályozta illetve, az ellenőrzést meghiusította volna, vagy amennyiben vető és fűmagvakat 10 kgmon felüli mennyiségben árusít, a törvény végrehajtásához kiadott 38286/869 számú rendelet 8. §. b.) pontjában megállapított rendelkezéseket megsértette volna. A hatósági ellenőrzés meghiusítása a jelen esetben meg nem állapítható, valamint meg nem állapítható meg az általa elkövetett kihágás sem, hogy az eladásra szánt magvaknak tisztaságát, csirázó képességét és származását vádlott meg nem jelölte, mert épen a tanuként kihallgatott Papezun György és Tirpák János vallomásaik szerint is a kérdéses áruk oly ajánlattal szállítottak hozzájuk, hogy azt a kis gazdák között kisebb mennyiségben kilogramonként árusítsák el. Erről a köz igazgatási bizottságot a f. évi június hó 19-én 216/kih. szám alatt kelt jelentésével felterjesztett iratok visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem. Budapest. 1901. december 11-én. A miniszter helyett: Kiss sk. államtitkár.

148/I. 902.

Másolat hitelül:

I'sépy,
szolgabíró.

A szerkesztő postája.

Sz. M. — Helyben. Átküldöttük a laptulajdonoshoz, mert hozzá tartozik.
S. J. urnak — Helyben. Már le vannak foglalva — és régen.

Többeknek. Szíves türelem!

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyula.

Hirdetések.

Kerestetik

mezőkerülő, a ki irni és olvasni tud folyó évi ápril 1-től leendő belépésre. Tudakozódhatni az **uradalmi intézőség**nél Csörgön (posta helyben).

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bé-beadását avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvettem

Jóhírnevű vendéglőmben kitűnő asztali bor 40 krtól 44 krig, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni 1 forint 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó,

S.-A.-Ujhely Korona u.

Faépitmények.

rothadását, azokon **gombaképződést** legbiztosabban megakadályoz, **falgombát, faldévedtséget** legbiztosabban kiirt a **Bárdos és Brachfeld** budapesti műszaki nagykereskedő cég törvényileg védett

„Arefactor“

gyártmánya.

Részletes felvilágosítással készséggel szolgál

az itteni kizárólagos képviselőt:

KORNSTEIN IGNÁCZ

vaskereskedése S.-A.-Ujhely.

Pályázat.

A szerencsi aut. orth. izr. hitközség új templomot akarván építtetni, erre nyílt pályázatot hirdet.

A részletes felvilágosítást bármikor megadja a hitközség elnöksége. Mihez tartás végett azonban a következő általános feltételek szolgálnak:

1. A templom 150 férfi és ugyanannyi női ülőhelynek megfelelő nagyságu legyen. Mintakul szolgálhatnak az abauj-szántói, sárospataki vagy a tokaji orth. templomok.
 2. A hitközség elöljárósága fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett pályázatok közül tekintet nélkül a költségvetés nagyságára szabadon választhat.
 3. Figyelmeztetnek a vállalkozó urak, hogy csupán a hitközség elöljárósága által elfogadott terv fog díjaztatni, tehát a többi pályázók semmiféle díjazásra nem számíthatnak.
- Tervek és költségvetések az alulirt hitközség elnöksége címére f. évi február hó 20-ig adandók be.
- Szerencs, 1902. január hó 30.

A szerencsi aut. orth. izr. hitközség nevében:

Engel Kóbi,
hitközségi elnök.

Tanuló

felvétetik a

„ZEMPLÉN“ könyvnyomdájában

Sátoralja Ujhely főtér 9 sz.

Zemplénvármegyei g. e. elnökségtől.

120/902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A zemplénvármegyei gazdasági egyesületi **titkári állásra** pályázhatnak, kik magasabb gazdasági képzettséggel bírnak és már gyakorlatilag is működtek; évi fizetés 2000 korona, 400 korona lakbér. Kiküldetések alkalmával 8 korona napidij, kocsis használatnál 40 fillér kilométer pénz vagy II. osztályu vasuti jejeg. A pályázat **1902. február hó 20-án jár le**; pályázók oklevéllel és egyéb bizonyítványokkal ellátott s felszerelt folyamodványait az **egyesület elnökségéhez Sátoralja-Ujhelyre** nyújtsák be, hol a kötendő szerződés és ügyviteli szabályzat felől is tájékoztatást nyerhetnek.

Sátoralja-Ujhely, 1902. évi január hó 21-én.

A Zemplén-vármegyei
gazdasági egyesület elnöksége.

Kohanócz község elöljárósága.

133/I-902.

Árverési hirdetmény.

Alulirt községi elöljáróság ezennel közhírré teszi, hogy Kohanócz község vadászati joga hat egymásután következő évre, vagyis 1902. évi január 1-től 1907. évi december 31-ig Kohanócz község házában 1902. évi február hó 18-án d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a „Homonna—Vidéki“ körjegyzői hivatalban megtekinthetők.
Kohanócz, 1902. január 30-án.

Horvát Armin s k., Kenderes János s. k.,
körjegyző. bíró.

Méltóságos gróf Mailáth

József ur perbenyiki uradalmának

Leányvár község határában fekvő erdő

részében, ez idei vágás területén 320

drb. tölgyfa, mely kitesz 467 km. mű-

fát, 557 méter hasáb, 442 méter dorong-

fát, melynek becsértéke 12,052 kor.,

nyilvános árverésen az Örhegy pusz-

tai tisztartói irodába **folyó hó 17-én**

delelőtt 10 órakor legtöbbet igé-

rőnek oly feltétellel fog eladatni, hogy

annak árát 8 nap alatt a vevő kifí-

zetni tartozik, hol a kihasználási fel-

tételek bármikor megtudhatók.

Diószeghy Pál,

uradalmi tisztartó.

Egy jó házból való fiu

tanonczul felvétetik

KLAUSER EMIL

fűszer-, csemege- és bor üzletében Varannón.

Tk. 463/1901. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A varannói kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Draveczi Anna végrehajlatának Fundanis Józsefné szül. Draveczi Mária, kisk. Draveczi József, Erzsébet és Szedelényi szül. Draveczi Julia végrehajlatát szenvedő elleni 302 kor. 22 fillér, 302 kor. 22 fillér és 28 kor. 72 fill. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajlati ügyében a s.-a. ujhelyi kir. törvényszék (a varannói kir. járásbíró) területén lévő Varannó község határába fekvő a varannói 79. számú tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt foglalt 205. hr. sz. 411 □ ölet tevő 82. sz. ház, udvar és kertből, Fundanis Józsefné szül. Draveczi Mária, kisk. Draveczi Erzsébet, József és Szedelényi Istvánné szül. Draveczi Julia novére irt 34-as ad részre 923 kor. 14 fill. ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi márczius hó 20-ik napján d. e. 9 órakor** a varannói kir. járásbírósg tkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fog

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 92 korona 31 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyam-al számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Varannón, a kir. járásbírósg mint tkvi hatóságánál 1901. évi július hó 4. napján.

Lovik, kir. albiró

Alapítva **Alapítva**
1866. **1866.**

FLEISCHER ÉS TÁRSA
gépgyára és vasöntődéje
Mással, Vám-utca 11. szám.

Ajánl:

Gőzkazánokat,
Szesztartályokat,
Viztartályokat,
Gőzgépeket,
szeszgyár berendezéseket,
Malomberendezéseket,

Kitűnő I. rendű pörkölt paprikás szalonna.

Tessék kísérletet tenni

és meg fog győződni, hogy nálam mindennemű hentes áru a legolcsóbban beszerezhető, a t. cz. vevő közönség szives figyelmébe ajánlom

Friss olvasztott szalonna zsír	kilója	1 kor. 12 fill.
" zsirnak való szalonna	"	1 kor. 04 fill.
" zsirnak való szalonna bőrrel	"	— kor. 96 fill.
sós szalonna	"	— kor. 96 fill.
Füstölt szalonna tábla	"	1 kor. 08 fill.
" szeletben	"	1 kor. 04 fill.
I-ső rendű pörkölt paprikás szalonna	"	1 kor. 20 fill.
Füstös kolbász	"	1 kor. 50 fill.
" sonka hátsó	"	1 kor. 28 fill.
" " első	"	1 kor. 20 fill.
Füstölt karaj	"	1 kor. 12 fill.

Nagybani vételnél árengedmény.
Megrendelhető
KARNER JÓZSEF,
hentes üzletében Nyiregyházán.

Előnyös árak.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Szénásy, Hoffmann és Társa
selyemárú háza
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

A
BÁLI ÚJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csakis „First Class“ gyártmányok elárúsítása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb gyáraival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött min-ták és minőségek kizárólag cégünknek szerezhetők be.

* Minden egyes árucikknek *

föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulbecslés teljesen ki van zárva.

* Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Szénásy, Hoffmann és Társa
selyemárú háza
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Szőlőkarók eladása.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokosok nagybecsű tudomására hozni, hogy jó minőségű 180-as és 2 méteres

szőlőkarókat

olesón boesájtom áruba.

Szives megkeresésekre azonnal és készséggel válaszolok.

Tisztelettel

Grünspan Herman,
fakereskedő S.-A.-Ujhelyben.

Kiadó lakás

Sátoralja-Ujhelyben az Andrassy utczában egy — 6 szoba, konyha stb., 4 lóra való istálló, kocsiszin és egy kis kerttel együtt f. évi május 1-től bérbeadó. — Czim megtudható a kiadóhivatalban.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölési alkalmaztatik köszvénynek, csúznál és meghűlésnekél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjegyvel és a „Richter“ czegeggyessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.

* Richter F. Ad. és társa,
* csész. és kir. udvari szállítók. *
Rudolstadt.

UNGHVÁRY LÁSZLO
CZEGLÉD

UNGHVÁRY LÁSZLO 300 holdas czeplédi gyümölcsfaiskolája és szőlőtelepének árjegyzéke megjelent, mely 500 gyümölcsfaj leírását tartalmazza. Nemes esemete eladatik 2 krtól 50 krig. Rendelhető mindenféle vadoncz, nagymennyiségű sima és gyökeres szőlővessző. Kapható sövény-készítésre alkalmas akác, gleditschea maclura, ribizli stb. Viszonteladók 20—30% engedményt s 4—6 havi hitelt kapnak Kertészeti eszközök és kitűnő borok is adatkák el. Árjegyzék bérmentve küldetik.